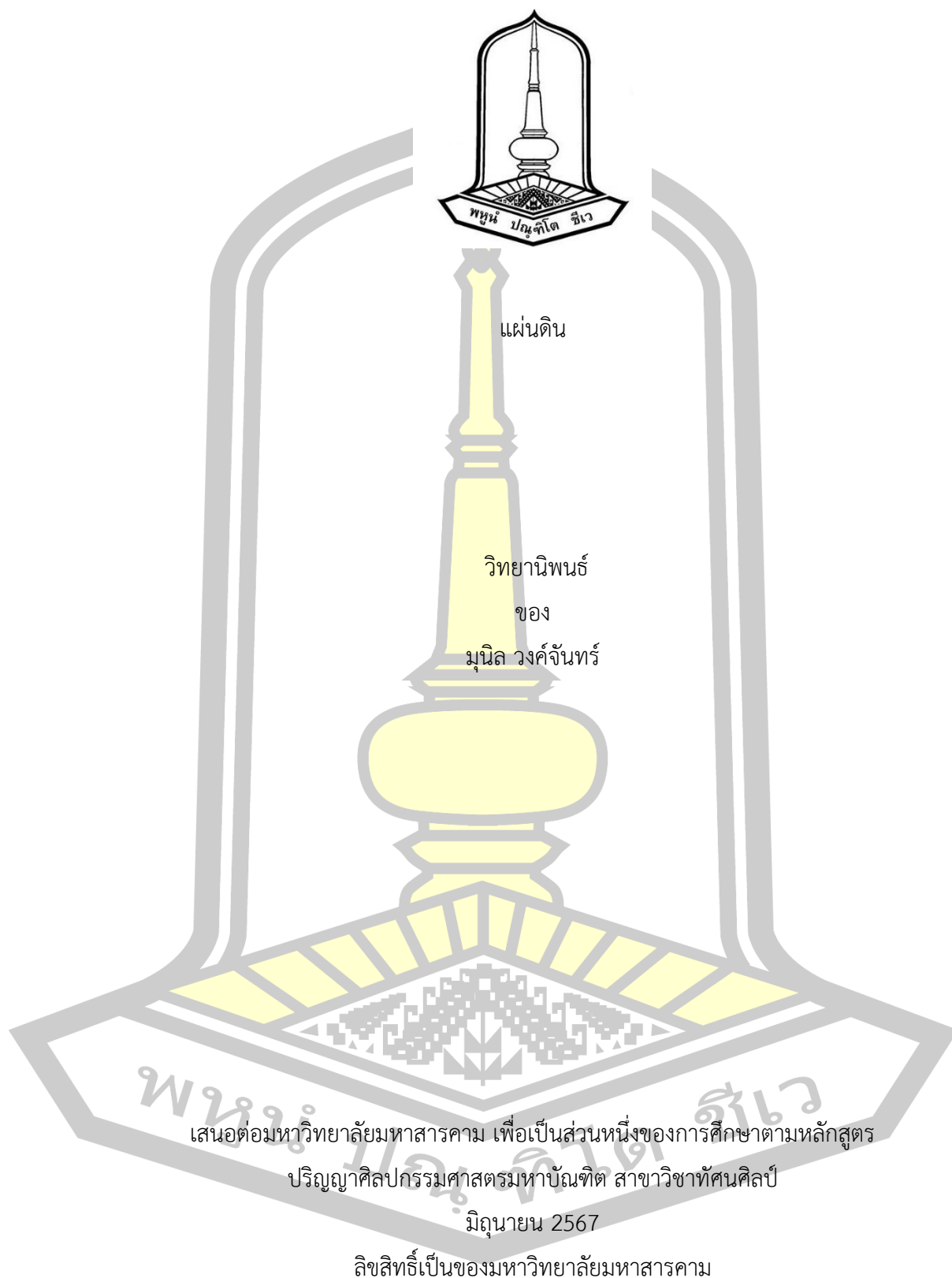
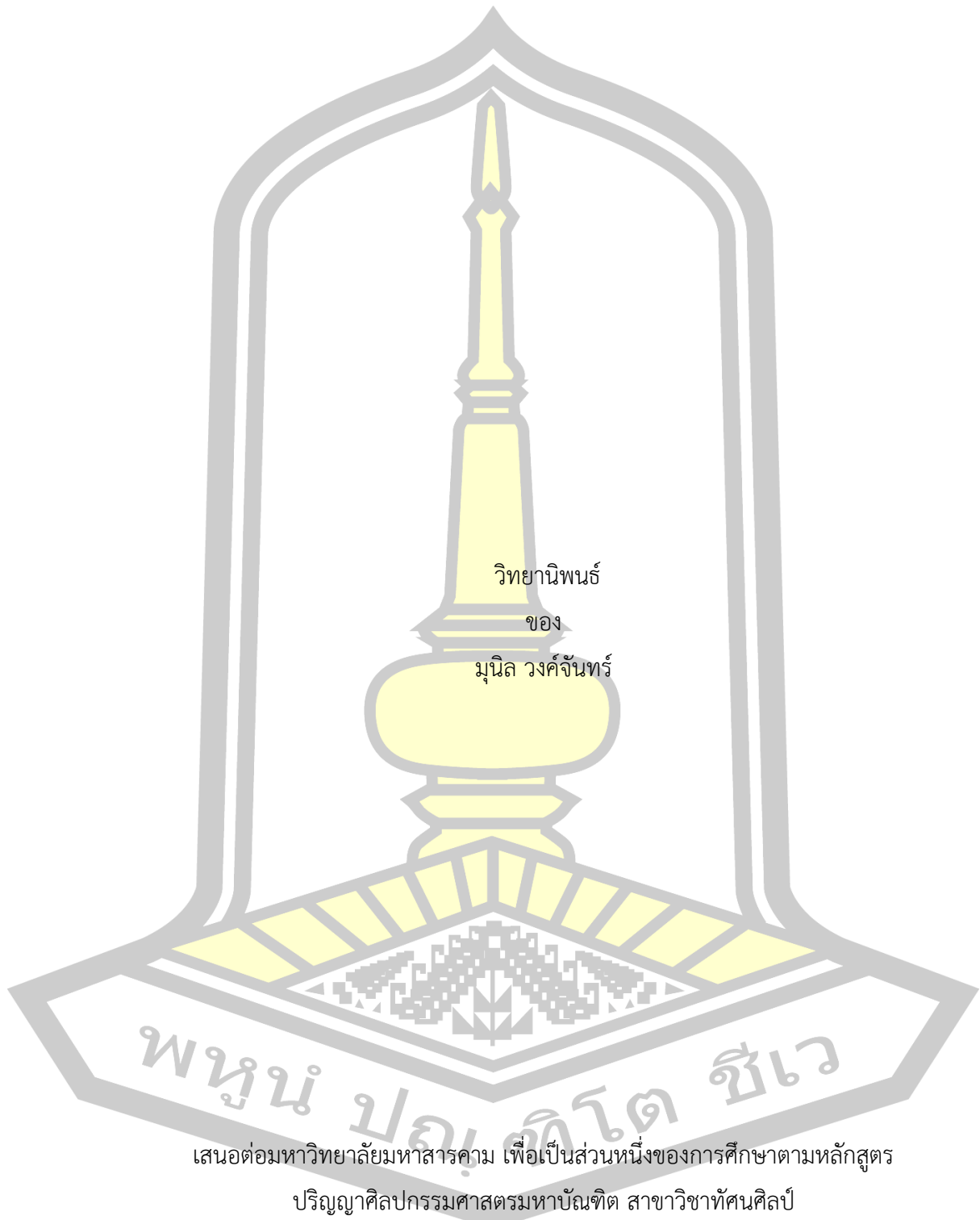

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์
มิถุนายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แผ่นดิน

วิทยานิพนธ์

ของ

มนูญ วงศ์จันทร์

พูน บัญญัติ ชีวะ

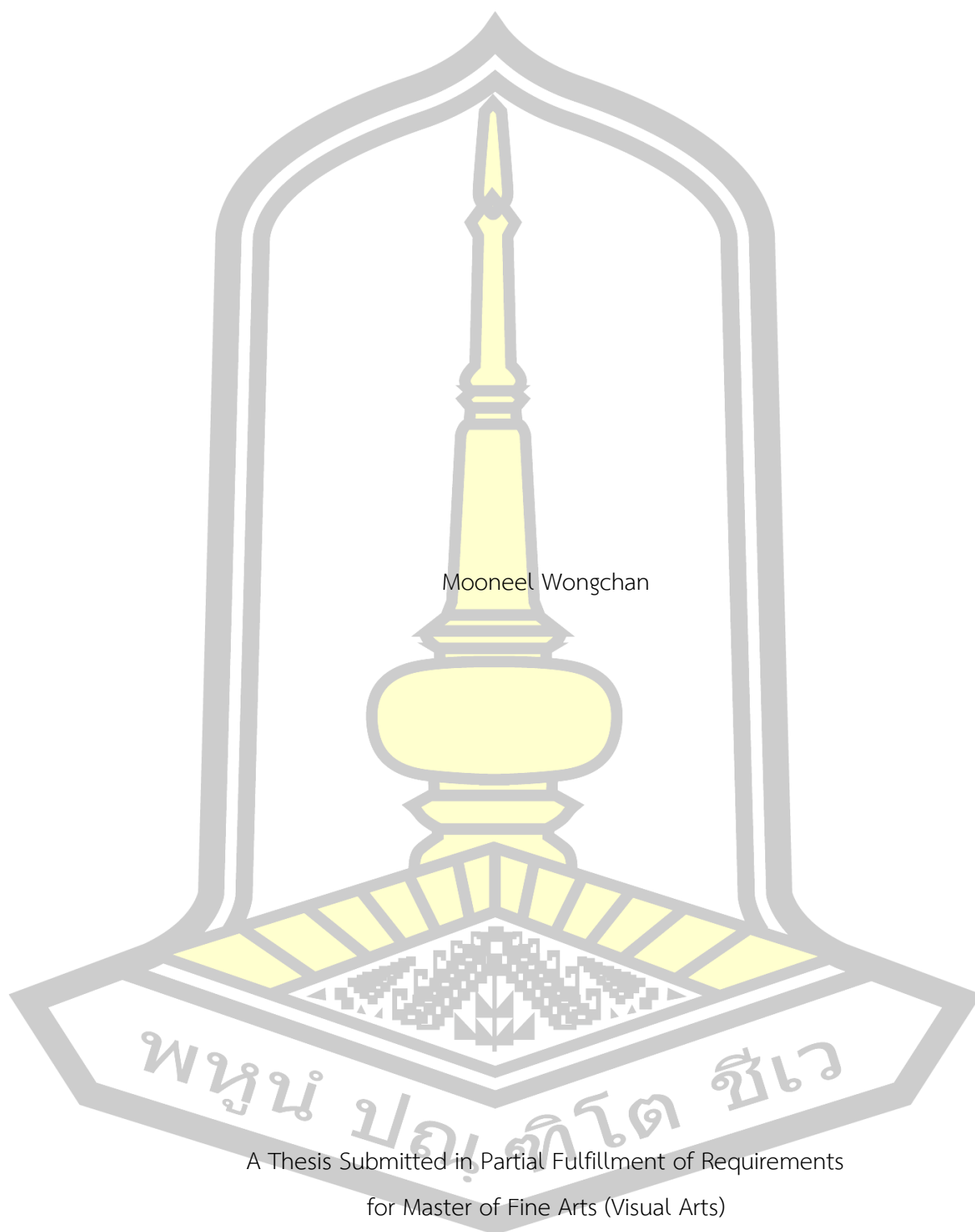
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

มิถุนายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Land.

Mooneel Wongchan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Fine Arts (Visual Arts)

June 2024

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวมุนีล วงศ์จันทร์
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. อุดลย์ บุญฉ่ำ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. สุชาติ สุขนา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ ดร. ศักชัย อุทธิโท)

.....กรรมการ

(ศ. ปริญญา ตันติสุข)

.....กรรมการ

(ศ. พงศ์เดช ไชยคุตร)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ. ดร. พิระ พันลูกท้าว)

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรม

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ศาสตร์

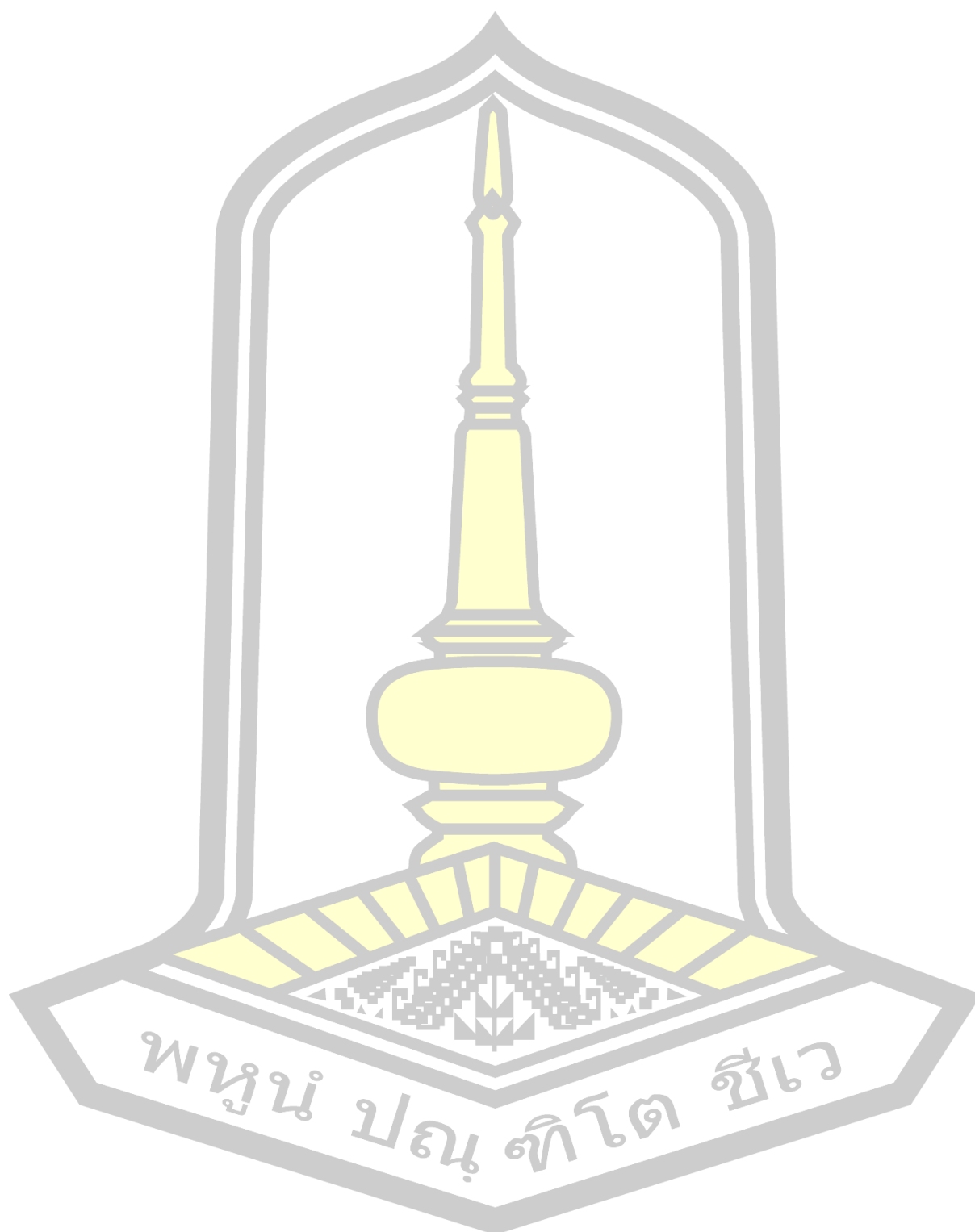
ชื่อเรื่อง	แผ่นดิน		
ผู้วิจัย	มุนิล วงค์จันทร์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ สุขนา อาจารย์ ดร. ศักชัย อุทธิโท		
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรมหา	สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
	บัณฑิต		
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2567

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์การสร้างสรรคผลงานทัศนศิลป์เรื่อง แผ่นดิน มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวอารยธรรมและคุณค่าของแผ่นดิน และเพื่อสร้างสรรคผลงานทัศนศิลป์เทคนิคจิตรกรรมผสม นำเสนอเกี่ยวกับคุณค่าของแผ่นดิน ขอบเขตของรูปทรง ได้จากแผนที่และผังเมืองเป็นโครงสร้างหลัก และมีส่วนประกอบรองจากรูปทรงต่าง ๆ ทั้งรูปทรงเรขาคณิต รูปทรงอิสระ มีวิธีการดำเนินการสร้างสรรคโดยการรวบรวมข้อมูลจากสภาพแวดล้อม เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อดิน สีของดิน ลักษณะทางกายภาพของสิ่งแวดล้อม ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอารยธรรมในแผ่นดิน และผลงานสร้างสรรคที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านแนวคิด รูปแบบ และเทคนิคกลวิธี

ผลการศึกษาและการสร้างสรรค พบว่าวัสดุและกระบวนการที่นำมาสร้างผลงานศิลปะนั้น สามารถสร้างสรรคให้เกิดรูปทรงและสัญลักษณ์ทางทัศนศิลป์ได้ด้วยกระบวนการ การคัดเลือกลักษณะของเนื้อดินและสีของดิน จากนั้นจึงนำมาผสมตามอัตราส่วนและใช้เทคนิคผสมผสาน สร้างรูปทรง เส้น สี ลักษณะผิว ที่เกิดช่วงจังหวะ และการประสานกลมกลืน จนทำให้ผลงานจิตรกรรมมีเอกภาพ ให้เกิดเนื้อหาทางรูปทรงที่มีความเคลื่อนไหวอันเกิดจากการประสานกันอย่างมีพลังของทัศนธาตุต่าง ๆ และยังแสดงถึงรูปสัญลักษณ์แห่งอารยธรรม ที่เจริญรุ่งเรือง งอกงามและ อุดมสมบูรณ์ ดินที่นำมาสร้างเป็นผลงานมีความแตกต่างกันและหลากหลายตามแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นวัสดุตัวแทนของคุณค่าในแต่ละพื้นที่นั้น ๆ ทั้งในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญา จึงเป็นการสร้างสรรคผลงานที่นำคุณค่าของแผ่นดินสู่ภาษาของจิตรกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ จากผลการสร้างสรรคดังกล่าวก่อให้เกิดข้อค้นพบคุณค่าของแผ่นดินที่มีลักษณะเฉพาะตน

คำสำคัญ : แผ่นดิน, อารยธรรม, ดิน, จิตรกรรมผสม

TITLE	The Land.		
AUTHOR	Mooneel Wongchan		
ADVISORS	Assistant Professor Suchat Sukna , Ph.D. Sakchai Uttitho , Ph.D.		
DEGREE	Master of Fine Arts	MAJOR	Visual Arts
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2024

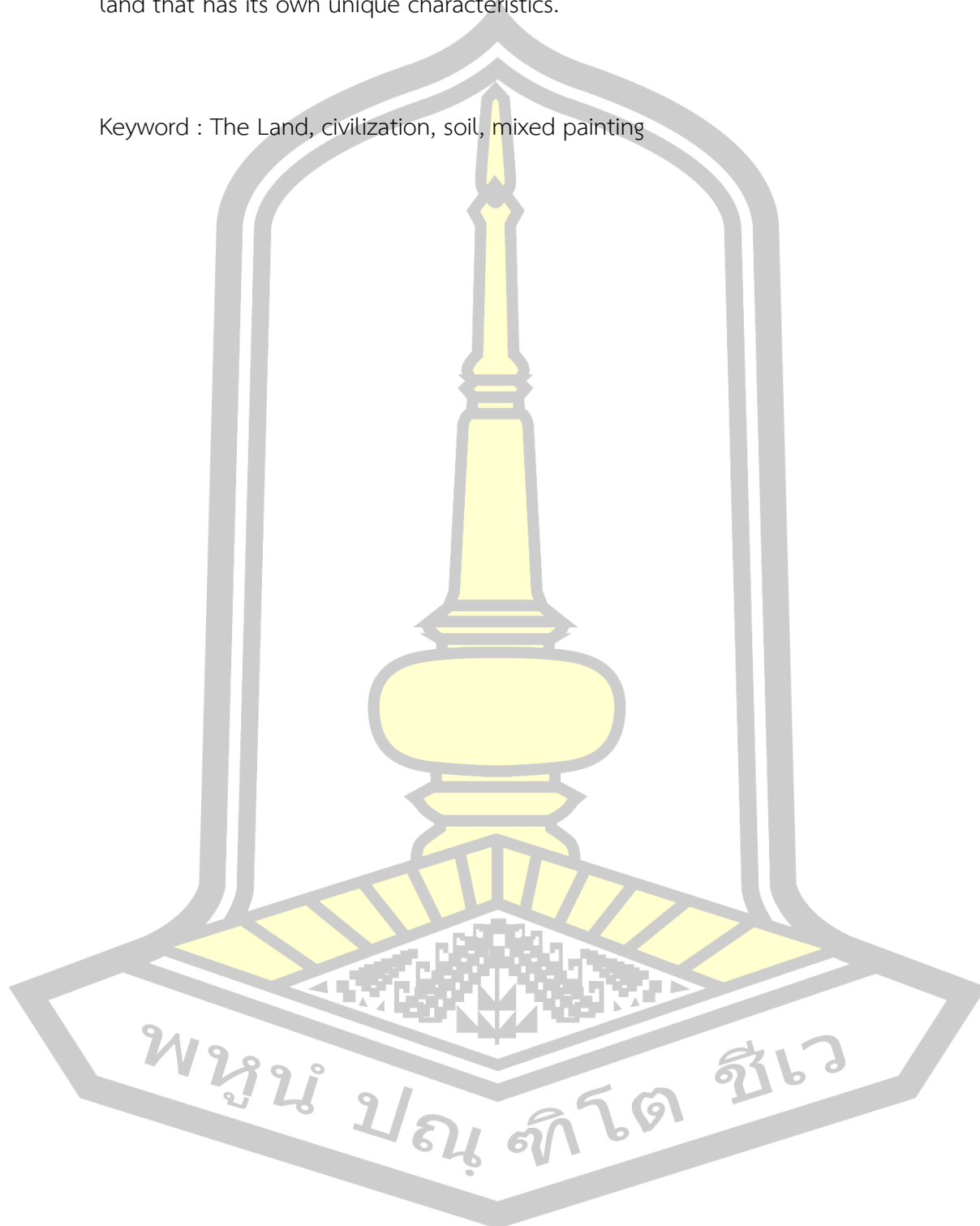
ABSTRACT

The thesis on the creation of visual art on the topic of the land aims to study the content related to the story of civilization and the value of the land. and to create works of visual art using mixed painting techniques Presentation on the value of the land scope of shape. Obtained from maps and city plans as the main structure. and has secondary components from various shapes, including geometric shapes, freeform shapes, and has creative methods of operation by gathering information from the environment. To study the soil texture, soil color, and physical characteristics of the environment. Information from documents related to civilization in the land and related creative works Both in terms of concepts, formats, and techniques.

Educational and creative results It was found that the materials and processes used to create works of art were Can create shapes and symbols in visual art through the process. Selection of soil texture and color characteristics Then they are mixed according to the ratio and using mixing techniques to create shapes, lines, colors, textures that occur in moments. and harmony until making the painting work have unity To create the content of shapes that have movement from the energetic coordination of various visual elements and also show the symbols of civilization. that is prosperous, flourishing and fertile. The soil used to create the works is different and diverse according to each area. which are materials that represent the values of each area in terms of way of life culture and wisdom Therefore, it is the creation of a work that brings the value of the land into the language of painting that creates emotional

feelings. From the results of such creations came the discovery of the value of the land that has its own unique characteristics.

Keyword : The Land, civilization, soil, mixed painting

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ สุขนา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.ศักชัย อุทธิโท ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยมีคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดุลย์ บุญฉ่ำ ประธานกรรมการสอบ ศาสตราจารย์ปริญญา ตันติสุข กรรมการสอบ และศาสตราจารย์พงศ์เดช ไชยคุตร กรรมการสอบ

ขอขอบพระคุณ นายบุญชู วงศ์จันทร์ นางสุพัตร วงศ์จันทร์ บิดาและมารดา ญาติพี่น้องทุกคน รวมถึง ที่คอยสนับสนุนและให้ความอนุเคราะห์อื่นที่ไม่เอ่ยนาม จนทำให้การศึกษาและการสร้างสรรค์ในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี (ขอบคุณผู้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนการสร้างสรรค์)

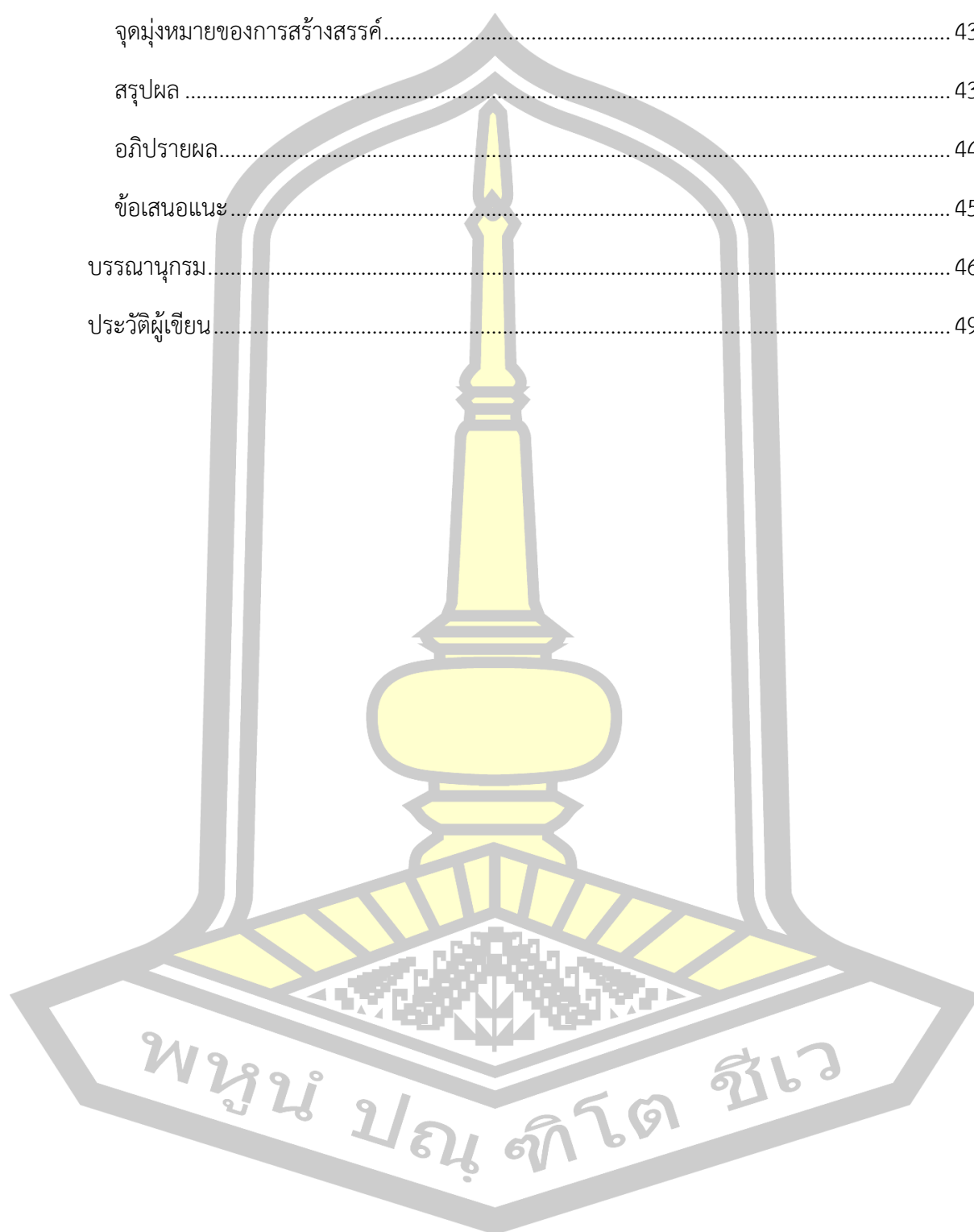
มุนิล วงศ์จันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์.....	2
ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	3
กรอบแนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน (Conceptual of Frame Work).....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	5
ข้อมูล/ อิทธิพลที่เกี่ยวข้อง (Data/ Related Influence).....	5
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	15
งานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินการสร้างสรรค์.....	23
การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	23
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน.....	24
บทที่ 4 ผลงานสร้างสรรค์.....	31
ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์.....	31
ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์.....	37

บทที่ 5 สรุปลผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	43
จุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์.....	43
สรุปลผล	43
อภิปรายผล.....	44
ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม.....	46
ประวัติผู้เขียน.....	49

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิด	3
ภาพประกอบ 2 ดินเหนียว	6
ภาพประกอบ 3 ดินดำ	6
ภาพประกอบ 4 ดินร่วน	7
ภาพประกอบ 5 ดินแดง	7
ภาพประกอบ 6 ดินแดงละเอียด	8
ภาพประกอบ 7 ภาพถ่ายลักษณะการแตกของดิน	8
ภาพประกอบ 8 ภาพขณะดินเผาเนื้อหยาบ	13
ภาพประกอบ 9 พระพุทธรูปไม้	14
ภาพประกอบ 10 ผลงานสร้างสรรค์ของศักชัย อุทธิโท	17
ภาพประกอบ 11 ผลงานสร้างสรรค์ของนิพนธ์ โอพารนิเวศน์	18
ภาพประกอบ 12 ผลงานสร้างสรรค์ของเดือนฉายผู้ชนะ ภูประเสริฐ	19
ภาพประกอบ 13 ผลงานสร้างสรรค์ของกนกวรรณ กาวิชัย	20
ภาพประกอบ 14 ผลงานสร้างสรรค์ของบุญทัน เชษฐสุราษฎร์	21
ภาพประกอบ 15 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 1	25
ภาพประกอบ 16 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 2	25
ภาพประกอบ 17 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 3	26
ภาพประกอบ 18 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 4	26
ภาพประกอบ 22 ไม้เฟรม	27
ภาพประกอบ 23 ดินสีต่างๆ	27
ภาพประกอบ 24 กาว	28

ภาพประกอบ 25	ขั้นตอนการร่างภาพและลงดิน	29
ภาพประกอบ 26	ขั้นตอนการลงดิน	29
ภาพประกอบ 27	ขั้นตอนการลงดินระดับสุดท้าย	30
ภาพประกอบ 28	ขั้นตอนการเก็บรายละเอียด	30
ภาพประกอบ 30	ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1 ชั้นที่ 1	32
ภาพประกอบ 31	ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1 ชั้นที่ 2	32
ภาพประกอบ 32	ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 1	33
ภาพประกอบ 33	ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 2	34
ภาพประกอบ 34	ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	35
ภาพประกอบ 35	ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	36
ภาพประกอบ 36	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	37
ภาพประกอบ 37	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	38
ภาพประกอบ 38	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	39
ภาพประกอบ 39	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	40
ภาพประกอบ 40	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	41

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผ่นดิน คือ พื้นที่ที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณมีอารยธรรมและวัฒนธรรมในการใช้ชีวิตของคนแต่ละพื้นที่นั้น ๆ และในแต่ละแห่งล้วนมีคุณค่าในการดำรงชีวิต เป็นแผ่นดินที่มีคุณค่าทางปัญญาในการสร้างผังเมือง ในรูปแบบของการจัดวางอาณาเขตของแต่ละพื้นที่ มีการก่อกำเนิดชีวิต มีการพัฒนา และการดำรงชีวิต เพื่อให้เกิดการพัฒนาจนกลายเป็นแบบแผน เป็นภูมิปัญญา ก่อให้เกิดวัฒนธรรม ความเจริญรุ่งเรือง เช่น การเกิดผังเมือง การเกิดร่องรอยของแหล่งน้ำ ที่อยู่อาศัย มีแผนที่ มีขอบเขต ในแต่ละพื้นที่ที่จะประกอบไปด้วย ชีวิตที่หลากหลายวัฒนธรรม สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ล้วนเกิดจากแผ่นดิน หรือผืนแผ่นดิน จนกลายเป็นอารยธรรมมาจนถึงปัจจุบัน

แผนที่ คือ แบบจำลองที่เขียนย่อลักษณะภูมิประเทศบนพื้นผิวโลก แสดงถึงแม่น้ำ ภูเขา ทะเลสาบ เส้นทาง และรายละเอียดอื่น ที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ หรือจากมนุษย์สร้างขึ้น แผนที่ที่เราเคยเห็น ส่วนมากเป็นแผนที่ลายเส้น มีรูปร่างเป็นเส้น แสดงเป็นสัญลักษณ์ ที่ผู้อ่านแผนที่สามารถเข้าใจได้ แผนที่อีกชนิดหนึ่งคือ แผนที่รูปถ่าย ซึ่งรายละเอียด ที่ปรากฏบนแผนที่นั้น เป็นภาพภูมิประเทศ ที่ถ่ายจากกล้องถ่ายภาพทางอากาศ และการเขียนเส้น เน้นลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ เช่น ถนน ทางน้ำ บนรูปถ่ายนั้นๆ เมื่อหลายพันปีมาแล้ว มนุษย์เชื่อว่า โลกที่เราอาศัยอยู่นี้ มีลักษณะแบบเป็นแผ่น และมีทะเลล้อมรอบ ผู้คนในสมัยนั้น จึงเขียนแผนที่ลงบนแผ่นหนังที่ใช้เขียนหนังสือ แผนที่จึงมีบทบาทสำคัญในการบันทึกเรื่องราวของชีวิตมนุษย์ มีเรื่องมากมายหลากหลายทางด้านวิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ที่ต้องต่อสู้ในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความโหดร้ายของดินฟ้าอากาศ ภูมิประเทศที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ จึงเป็นเรื่องราวที่ได้บันทึกและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ตลอดจนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและเกิดจากการก่อสร้างด้วยน้ำมือของมนุษย์ตามคติความเชื่อ ซึ่งเรามีความภาคภูมิใจเผยแพร่ สืบสาน อนุรักษ์เอาไว้ให้มีอยู่ในสังคมต่อไป

1. แรงบันดาลใจ

ผลงานชิ้นนี้มีองค์ประกอบจากดิน และรูปแบบของแผนที่ ซึ่งบ่งบอกถึงอารยธรรมของมนุษย์ ที่มีเรื่องราวมากมายหลากหลายทางด้านวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ตลอดจนการเห็นคุณค่าของแผ่นดิน ที่มีสมบัติเป็นอารยธรรมของแผ่นดิน และมีการดำรงชีวิตตามวัฒนธรรมของแต่ละแห่งของพื้นที่นั้นๆ

2. ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

แผ่นดิน มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในวิถีชีวิตคนภาคอีสานเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิถีชีวิต ประเพณี และวัตถุสิ่งของที่มีคุณค่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีความแฝงอยู่ในสิ่งๆ นั้น ตามกาลเวลาที่ผ่านมา

ด้านเรื่องราวเนื้อหา แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ส่วนรูปธรรม ที่มองเห็นทางกายภาพ พบได้จากทั้งทางรูปแบบของแผนที่ วิถีชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวัตถุสิ่งของ เป็นต้น และส่วนนามธรรม เช่น พื้นบ้าน เพลง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

ด้านรูปแบบ เป็นการสร้างสรรค์งานที่ถูกจัดวางองค์ประกอบออกมาในรูปแบบของการเน้นความรู้สึก เพื่อแสดงถึงคุณค่าของผืนแผ่นดิน ที่ผู้สร้างสรรค์มีต่อความรู้สึกต่อผืนแผ่นดินของภาคอีสานที่มีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง จึงได้สร้างสรรค์ผลงานนี้ขึ้นมา ผ่านรูปแบบของแผนที่ เทคนิคจิตรกรรมผสม เพื่อถ่ายทอดผลงานให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงความมีคุณค่าของผืนแผ่นดินอีสาน

ด้านเทคนิค การจัดองค์ประกอบภาพแบบเกินจริง เทคนิคจิตรกรรมผสม เพื่อนำเสนอเรื่องราวของดิน ผ่านรูปทรง สี และพื้นผิวของความเป็นดินที่มีความเรียบง่าย

จากแรงบันดาลใจเกี่ยวกับแผนที่ ผังเมือง ในพื้นที่ที่ศึกษา ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้นำมาเป็นแนวคิดและรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยที่ผู้สร้างสรรค์เป็นคนอีสานโดยกำเนิดจึงได้นำเรื่องราวของแผนที่ที่ผู้สร้างสรรค์ได้อยู่อาศัยมาสร้างสรรค์เป็นผลงานผ่านรูปแบบของแผนที่ หรือภาพมุมสูง ภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อสื่อถึงความรู้สึกของคุณค่าที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ ผ่านเทคนิคจิตรกรรมผสม

จุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์

1. เพื่อศึกษาเรื่องราวของแผ่นดิน อารยธรรม สารและคุณค่าของแผ่นดิน
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคจิตรกรรมผสม และนำเสนอเกี่ยวกับคุณค่าของแผ่นดิน

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ถ่ายทอดและนำเสนอเรื่องราวของแผ่นดิน ที่บ่งบอกถึงอารยธรรมที่ยาวนาน มีการทับถมอารยธรรมจากรุ่นสู่รุ่น รวมไปถึงการนำดินมาสร้างเป็นที่อยู่อาศัย การดำรงชีวิต จนมีความเจริญรุ่งเรือง

2. ขอบเขตด้านรูปทรง

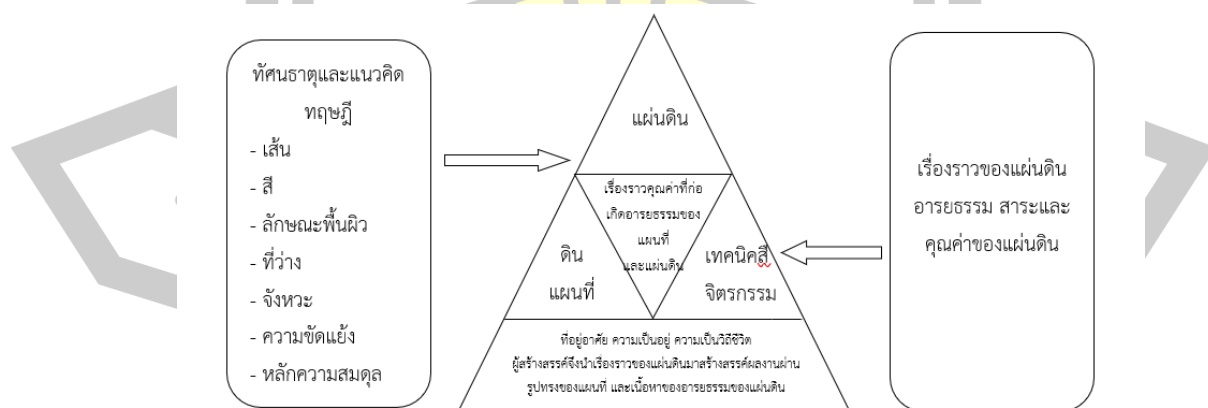
มีการใช้รูปทรงที่เป็นแผนที่ และภาพถ่ายมุมสูง ที่สามารถสื่อความหมายถึงคุณค่าของแผ่นดินของคนในภาคอีสาน

3. ขอบเขตด้านเทคนิค

การจัดองค์ประกอบภาพแบบเกินจริง เทคนิคจิตรกรรมผสมผสาน เพื่อนำเสนอเรื่องราวของดิน ผ่านรูปทรง สี และพื้นผิวของความเป็นดินที่มีความเรียบง่าย

กรอบแนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน (Conceptual of Frame Work)

ถ่ายทอดและนำเสนอเรื่องราวคุณค่าแผ่นดินที่ก่อเกิดอารยธรรม แผ่นดินของการใช้ชีวิต มีการทับถมอารยธรรมจากรุ่นสู่รุ่น รวมไปถึงการนำดินมาสร้างเป็นที่อยู่อาศัย ความเป็นอยู่ ความเป็นวิถีชีวิตและความดีงาม ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงได้นำเรื่องนี้มาสร้างสรรค์ผลงานผ่านเทคนิคจิตรกรรมผสม เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงคำว่าคุณค่าของแผ่นดิน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผ่นดิน หมายถึง พื้นที่ที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณมีอารยธรรมและวัฒนธรรมในการใช้ชีวิตของคนแต่ละพื้นที่นั้น ๆ
2. จิตรกรรมผสม หมายถึง การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมด้วยวิธีการใช้ ดิน ปูน แป้ง ดินสอ ผสมกาวแล้วนำมาสร้างสรรค์ผลงาน

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1. ข้อมูล/ อิทธิพลที่เกี่ยวข้อง
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. งานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูล/ อิทธิพลที่เกี่ยวข้อง (Data/ Related Influence)

1. ข้อมูลภาคสนาม

ผู้สร้างสรรค์เติบโตในชนบทอีสาน จากประสบการณ์ในชีวิตจริง ผู้สร้างสรรค์มีชีวิตที่เรียบง่ายเติบโตมากับดิน และซึมซับวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆของชนบท ซึ่งทำให้เห็นคุณค่าของดิน ดินเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อชีวิต คนภาคอีสานจะมีการตอบแทนและรำลึกถึงบุญคุณของ ข้าว น้ำ ดิน บรรพบุรุษ ซึ่งมีความสำคัญต่อชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ผู้สร้างสรรค์จึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของดิน สีของดิน ลักษณะของดิน ในแต่ละพื้นที่ที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามบริบทของวิถีชีวิตในพื้นที่นั้นๆ โดยได้ลงพื้นที่ไปสัมผัสกับพื้นแผ่นดินบ้านเกิด และพื้นที่ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน ที่ให้ที่อยู่อาศัยที่กิน ในจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อหารูปทรงและเรื่องราว มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ที่จะสเก็ตผลงานผ่านความรู้สึกต่อเรื่องราวคุณค่าของดินในสถานที่นั้นๆ จึงได้สร้างสรรค์ผลงานจากดินในแนวทางทัศนศิลป์ผ่านเทคนิคจิตรกรรมผสม

พูน ปณ จิต ชีเว

ภาพประกอบ 2 ดินเหนียว

ที่มา : ผู้สำรวจสรค์ ณ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2567

ภาพประกอบ 3 ดินดำ

ที่มา : ผู้สำรวจสรค์ ณ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2567

ภาพประกอบ 4 ดินร่วน

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์ ณ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567

ภาพประกอบ 5 ดินแดง

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์ ณ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2567

ภาพประกอบ 6 ดินแดงละเอียด

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์ ณ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2567

ภาพประกอบ 7 ภาพถ่ายลักษณะการแตกของดิน

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์ ณ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567

2. อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับแผ่นดิน มีสาระสำคัญดังนี้

สำนักงานกปร (2563: ออนไลน์) ได้เรียบเรียงเนื้อหาของจอมปราษฎแห่งดินไว้ดังนี้

ความสำคัญของทรัพยากรดิน ถ้าจะเปรียบดินเหมือนกับมนุษย์คนหนึ่ง มีลำตัว มีแขน มีขา มีหัวใจ ดินก็มีส่วนประกอบสำคัญเปรียบได้กับมนุษย์ มีแร่ธาตุเปรียบได้กับลำตัว มีอากาศเปรียบได้กับแขน มีน้ำเปรียบได้กับขา มีอินทรีย์วัตถุเปรียบได้กับหัว มีสิ่งมีชีวิตในดินเปรียบได้กับหัวใจที่จะทำให้ดินมีชีวิตเช่นเดียวกับมนุษย์ มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิต จึงต้องการอาหาร ต้องการอากาศ ต้องการน้ำ ไปสร้างสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การเจริญเติบโตและการขยายพันธุ์ เหมือนกับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น สัตว์ และพืช สิ่ง queทุกคนมองข้ามคือ สภาพแวดล้อมมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ด้วยเช่นกัน

ดินหมายถึง วัตถุธรรมชาติที่เกิดปกคลุมผิวโลก มีการจัดเรียงชั้นดิน ตามธรรมชาติเกิดมาจากการสลายตัวผุพังของดินและอินทรีย์วัตถุ ถ้ามีแร่ธาตุอาหาร อากาศ และน้ำเหมาะสมพืชจะสามารถเจริญเติบโต ผลิดอกออกผลได้เป็นอย่างดี

ดินในโลกมีมากมายนับหลายหมื่นชนิด แต่ละชนิดมีลักษณะทางเคมีและกายภาพที่สามารถระบุได้ตามหลักวิทยาศาสตร์แตกต่างกันไป บางชนิดก็มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ทำการเกษตร บางชนิดก็เป็นดินที่มีปัญหาและมีข้อจำกัดต่างๆ ในการนำมาใช้ประโยชน์ ด้วยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ซึ่งมีประชากรที่ทำมาหากินในภาคเกษตรไม่น้อย

อารีรัตน์ (2555) ได้เรียบเรียงเนื้อหาของเรื่องคุณค่าของวิถีชีวิตในท้องถิ่นอีสานไว้ดังนี้

อีสาน คือ ชื่อเรียกพื้นที่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยทำนองเดียวกันกับที่เราเรียกพื้นที่ตอนใต้ ว่า อีสานใต้

คนอีสานส่วนใหญ่จะมีวิถีชีวิตประจำวันที่เรียบง่ายไม่หวือหวาอะไร เวลาส่วนใหญ่จะหมดไปกับการใช้ชีวิตในท้องทุ่ง ในฤดูทำนา หรือหมดไปกับการหาปลาในช่วงที่ปลาชุม ด้วยเหตุที่ชาวอีสานส่วนใหญ่จะดำรงชีวิตอยู่นอกบ้านโดยออกไปทำงานตามไร่นาหรือหาอาหารนอกบ้านเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นบ้านที่เป็นดังที่พักพิงจึงไม่ค่อยมีเวลามาพัวพันกับบ้านเรือนมากนัก สภาพบ้านเรือนของชาวอีสานจึงมีความเรียบง่าย แต่ก็มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยชาวอีสานส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะคนเฒ่าคนแก่นิยมที่จะอยู่ในกระท่อมริมทุ่งนามากกว่าจะมาอยู่ในหมู่บ้าน ทั้งนี้เพราะความสงบเงียบและอากาศที่เย็นสบายของทุ่งนาช่างเหมาะแก่การพักผ่อนยิ่งนัก

วิถีชีวิตของชาวบ้านเมื่อก่อนจะดูเรียบง่ายกว่าทุกวันนี้ ทั้งการดำรงชีวิตที่ได้พักพิงอาศัยธรรมชาติ แรงงานทั้งคนและสัตว์เลี้ยงเป็นหลักในการทำมาหากิน ซึ่งพวกเขาก็ใช้สติปัญญาที่บรรพบุรุษถ่ายทอดมาให้ เพื่อได้อยู่รอดทั้งนี้เพราะปัญหาต่างๆในอดีตก็ยังมีไม่น้อย โดยเฉพาะเมื่อครอบครัวมีสมาชิกมากขึ้น จำเป็นต้องขยายที่ทำกินต้อง หักร้าง ถางพง บุกเบิก พื้นที่ทำกินใหม่เพื่อปรับพื้นที่ ปันคันทนา เพื่อทำนา ซึ่งเป็นงานที่หนัก การทำไร่ทำนาปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ และดูแลรักษาให้

เติบโตและได้ผลเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ การจับปลาล่าสัตว์ก็มีวิธีการที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งบางคนมีความเชี่ยวชาญมากเขาจะรู้ว่าเวลาไหนที่ใด และวิธีใดที่จับปลาได้ดีที่สุด คนที่ไม่มีความชำนาญหรือประสบการณ์ก็ต้องใช้เวลาในการหาปลาการล่าสัตว์อื่นๆก็เช่นเดียวกัน

การดำรงชีวิตส่วนหนึ่งของคนชนบทภาคอีสาน โดยเฉพาะการทำมาหากินที่ส่งเสริมให้เป็นในกลุ่มการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม วิธีชีวิตที่ถ่ายทอดออกมาเป็นวัฒนธรรมที่ดำรงมาตั้งแต่เดิมปัจจุบันคงยังมีให้เห็นกันอยู่เป็นการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย พออยู่พอกิน พึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งสิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งความสุขในชีวิตของคนภาคอีสานโดยแท้จริง

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2563: ออนไลน์) กล่าวถึงประโยชน์ของดินไว้ดังนี้

ดินมีประโยชน์มากมายมหาศาลต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ คือ ประโยชน์ต่อการเกษตรกรรม เพราะดินเป็นต้นกำเนิดของการเกษตรกรรมเป็นแหล่งผลิตอาหารของมนุษย์ ในดินจะมีอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารรวมทั้งน้ำที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืช อาหารที่คนเราบริโภคในทุกวันนี้มาจากการเกษตรกรรมถึง 90% ดินเป็นแหล่งอาหารสัตว์ทั้งพวกพืชและหญ้าที่ขึ้นอยู่ ตลอดจนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์บางชนิด เช่น งู แมลง

แผ่นดินเป็นที่ตั้งของเมือง บ้านเรือน ทำให้เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมของชุมชนต่างๆ เป็นแหล่งเก็บกักน้ำ เนื้อดินจะมีส่วนประกอบสำคัญ ๆ คือ ส่วนที่เป็นของแข็ง ได้แก่ กรวด หิน ทราย ตะกอน และส่วนที่เป็นของเหลว คือ น้ำซึ่งอยู่ในรูปของความชื้นในดินซึ่งถ้ามีอยู่มาก ๆ ก็จะกลายเป็นน้ำซึมอยู่คือน้ำใต้ดิน น้ำเหล่านี้จะค่อย ๆ ซึมลงที่ต่ำ เช่น แม่น้ำลำคลองทำให้เรามีน้ำใช้ได้ตลอดปี

กนกวรรณ กาวิชย์ (2548: ออนไลน์) ได้เรียบเรียงเนื้อหาของเรื่องบันทึกบนแผ่นดินไว้ดังนี้

การสัมผัสกับกิจกรรมการทำนา โดยการรับรู้ถึงคุณค่าของการดำรงชีวิตของเกษตรกรเพื่อการดำรงชีวิต อันที่เป็นเพียงความหวังเดียวที่ใช้ในการเลี้ยงชีพ จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ความเป็นอยู่อย่างพอเพียงในสังคมชนบท จากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดินที่เอื้อต่อการเพาะปลูก ดินที่อุดมไปด้วยแร่ธาตุ น้ำที่อุดมสมบูรณ์ ผลผลิตที่ออกมาด้วยภูมิปัญญาที่มีธรรมชาติเป็นดังครู เรียนรู้การใช้ชีวิตจากธรรมชาติ สร้างวงจรในการดำรงชีวิต ทำให้เกิดความสงบสุข ความมั่นคงในชีวิต เกิดวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

ณปภัช พิมพ์ดี (2560: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความหมายของดินไว้ดังนี้

ดิน (soil) คือ ทรัพยากรธรรมชาติชนิดหนึ่งซึ่งเกิดอยู่ส่วนนอกสุดของเปลือกโลก เปลือกโลกส่วนที่เป็นดิน เรียกว่า pedosphere มนุษย์ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรดินทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น ใช้ดินเพื่อการเพาะปลูก และสร้างที่อยู่อาศัย เป็นต้น จากความหมายของดินข้างต้น สรุปได้ว่า ดินเป็นเทหวัตถุธรรมชาติ (natural body) คือ วัตถุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เกิดจากการแปรสภาพหรือการผุพังสลายตัวของหินและแร่ ผสมคลุกเคล้ารวมกับอินทรีย์วัตถุที่เกิดจากการเน่าเปื่อยผุพังของ

เศษซากพืชและสัตว์ที่ทับถมกันอยู่บนดิน เกิดการเกาะตัวกันเป็นเม็ดดิน (soil aggregate) และสะสมกันอยู่เป็นชั้นๆ (profile) โดยมีลักษณะเฉพาะเจาะจงและแตกต่างกันไป

วิบูลย์ ลีสุวรรณ (2536) ได้เรียบเรียงเนื้อหาของมรดกพื้นบ้านไว้ดังนี้

การทำเครื่องปั้นดินเผาที่ด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาเป็นต้น ทำให้เอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะถิ่นดั้งเดิมของเครื่องปั้น ดินเผาเปลี่ยนไป การทำเครื่องปั้นดินเผาโดยทั่วไปของภาคอีสานส่วนใหญ่เป็นการทำภาชนะประเภทหม้อน้ำ หม้อข้าว หม้อแกง กระถางไห แจกัน ซึ่งเป็นเครื่องใช้สอยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นการผลิตมักเป็นการผลิตขายแลกเปลี่ยนกันในหมู่บ้าน หรือหมู่บ้านใกล้เคียง การผลิตจะผลิตในหมู่บ้านที่มีสภาพแวดล้อมและที่มีวัตถุดิบเอื้ออำนวย เช่น เป็นแหล่งที่มีดินสำหรับใช้ทำเครื่องปั้นดินเผาได้ดีเป็นต้น นอกจากนี้หมู่บ้านที่จะผลิตเครื่องปั้นดินเผามักเป็นหมู่บ้านที่มีการเรียนรู้สืบทอดวิธีการมาจากบรรพบุรุษ แต่ส่วนมากจะทำเป็นอาชีพรองในยามว่างจากการทำไร่ ทำนา อันเป็นอาชีพหลัก ดังนั้นการผลิตเครื่องปั้นดินเผาจึงเป็นลักษณะหัตถกรรมในครัวเรือนยามว่างจากอาชีพหลักมากกว่าที่จะเป็นหัตถอุตสาหกรรมที่เป็นลำเป็นสัน เช่นการทำเครื่องปั้นดินเผาภาคอื่นวิธีการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวอีสาน โดยทั่วไปจะเป็นวิธีการโบราณที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษแทบทั้งสิ้นขั้นตอนการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวอีสานจะเป็นเครื่องปั้นดินเผาไม่เคลือบ โดยเฉพาะเครื่องปั้นดินเผาประเภทภาชนะ จะมีขั้นตอนตามแบบอย่างพื้นบ้านที่ใกล้เคียงกันเป็นส่วนใหญ่ คือเริ่มแต่วัสดุหรือวัตถุดิบ จะใช้ดินที่อยู่ใกล้ๆหมู่บ้านหรือใกล้แหล่งผลิต อาจจะเป็นดินท้องถิ่น หรือดินตามริมหนอง บึง หรือแหล่งน้ำที่เป็นดินเหนียวที่มีคุณสมบัติดีพอที่จะใช้ทำเครื่องปั้น ดินเผาได้ ดินที่ใช้ปั้นเครื่องปั้นดินเผาตามแบบวิธีพื้นบ้านนี้แม้จะเป็น ดินดีแต่ไม่สามารถนำมาทำเครื่องปั้นดินเผาได้ทันที จะต้องนำไปผสม กับ "ดินเชื้อ" ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญ ก่อนที่จะนำไปปั้น

กิตติศักดิ์ จันทร์ขามป้อม (2558: 1) ได้เรียบเรียงเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของอนุสรณ์แห่งดินไว้ดังนี้

มนุษย์และสิ่งมีชีวิตที่เกิดมาบนโลกล้วนต้องการที่อยู่อาศัย ต้องการปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต ที่สมบูรณ์ จึงจะรักษาความสมดุลของการดำรงชีวิตนั้นได้ ที่อยู่อาศัยคือสถานที่ที่มีความเกี่ยวเนื่องและ มีความผูกพันในการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะมนุษย์ มนุษย์ได้อาศัยพื้นที่หรือแผ่นดินเป็นแหล่งกำเนิด เป็นแหล่งทำมาหากิน แหล่งสืบพันธุ์ และดำรงเผ่าพันธุ์ เป็นแหล่งสร้างวัฒนธรรมและอารยธรรม แม้ถึงวาระสุดท้ายของชีวิตมนุษย์ก็อาศัยพื้นแผ่นดินเป็นแหล่งประกอบพิธีกรรม โดยการฝังหรือการเผาตามคติความเชื่อของมนุษย์นั่นเองดังนั้นมนุษย์จึงมีความเกี่ยวข้องกับดิน หรือพื้นแผ่นดินที่ใช้เป็นแหล่งอาศัยตั้งแต่เกิดจนตาย และได้อาศัยผืนแผ่นดินเป็นที่เวียนเกิดเวียนตาย ตามหลักความเชื่อของชาวพุทธตลอดมานอกจากนั้นยังนำดินมาสร้างเป็นเครื่องเคารพบูชาตามความเชื่อเช่นนำมาปั้นเป็น สัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา หรือสิ่งที่สื่อถึงความเคารพบูชาที่มีคุณค่า

ทางจิตใจ เช่น วัดถมมงคลพระพุทธรูป ธาตุพระปรารักษ์ เจดีย์ หรือแม้แต่โบราณสถาน อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถานสมัยใหม่ด้วยเหตุนี้บรรพบุรุษของมนุษย์จึงได้อาศัยดินเป็นแหล่งทำมาหากิน โดยเฉพาะการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัยและยังได้ประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากดินโดยการปั้นหรือสร้างที่อยู่อาศัยสมัยโบราณก็ได้จากดินสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น ถ้วย จาน ชาม เตา หม้อ ตุ่มน้ำ แจกัน กระถาง ล้วนได้จากดินทั้งสิ้น ยังคงใช้กันสืบทอดตลอดมา ซึ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพื้นแผ่นดินที่เป็นต้นกำเนิดของชีวิตทุกสรรพสิ่งที่เป็นรากฐานวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ล้วนเกี่ยวข้องผูกพันมาสู่ผู้สร้างสรรค์

สารนิพนธ์พุทธศาสตร์บัณฑิต (2563: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงเรื่องทัศนะความเชื่อชาวพุทธในสังคมไทยไว้ดังนี้

ทัศนะแนวความคิดความเชื่อสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนทุกคนยุคทุกสมัยมาจนถึงปัจจุบันว่า มีความคิดความเชื่อในการดำรงชีวิตประจำวันจนกลายมาเป็นภูมิปัญญา และประเพณีวัฒนธรรมสืบทอดมาจนถึงคนรุ่นใหม่และต่อ ๆ กันไป การศรัทธา ความเชื่อที่มีเหตุผลยึดมั่นในหลักการกระทำความดี หลักของการศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้มุ่งไปที่ความเชื่อที่ยึดหลักกรรม คือ การทำดีทำชั่ว ผลของกรรมดีกรรมชั่ว เป็นต้น ในคัมภีร์อื่น ๆ ที่ได้แสดงความคิดความเชื่อของคนในกลุ่มชนชั้น ต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มชนชาวไทยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ในคัมภีร์มิลินทปัญหา ได้พูดถึงศรัทธาว่า มีลักษณะการทำให้พอใจให้พอใจและมีลักษณะจงใจ ในคัมภีร์ภูมิลาสินีได้พูดถึงความคิดความเชื่อของการเวียนว่ายตายเกิด นรกสวรรค์และเทวดา เป็นต้น ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีที่มนุษย์มีความเชื่อ

บ้านเชียงเหียน ตั้งอยู่ในจังหวัดมหาสารคาม เป็นหมู่บ้านมีลักษณะเป็นเมืองโบราณ มีผังเมืองเป็นรูปกลม มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ ส่วนด้านนอกของตัวเมืองจะมีเนินดินโบราณคดีอยู่ 5 แห่ง ได้แก่ ดอนข้าวโอ้ ดอนปู่ตา ดอนย่าเฒ่า ดอนยาคุ และดอนนาง จากการขุดค้นครั้งแรก ได้พบโครงกระดูกมนุษย์ มีเครื่องใช้สำริดฝังรวมอยู่ด้วยหลายโครง ต่อมาได้ขุดค้นพบว่ามีชั้นดินลึกประมาณ 6 เมตร มีการค้นพบภาชนะดินเผาเนื้อหยาบ ภาชนะดินเผาเคลือบ และภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง และมีการขุดพบหลักฐานการอยู่อาศัยของคนยุคปัจจุบัน

พูน ปณ จิตโต ชีเว

ภาพประกอบ 8 ภาชนะดินเผาเนื้อหยาบ
ที่มา: (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม 2566: ออนไลน์)

ชอบ ดีสวนโคกและ ประภัสสร โคตะมะ (2545: ออนไลน์)

พระพุทธรูปไม้พบได้ในทุกจังหวัดของภาคอีสานทั้ง 19 จังหวัดการสร้างพระพุทธรูปที่แกะสลักด้วยไม้ ภาคอีสานไม่สามารถชี้ชัดได้ว่ามีความเป็นมาอย่างไร ใครเป็นผู้สร้างขึ้นครั้งแรก ชื่อประวัติพระพุทธรูปปางต่าง ๆ คือพระพุทธรูปปางห้ามแก่นจันทร์ อันแสดงว่าได้มีการสร้างพระพุทธรูปขึ้นเป็นครั้งแรก และเป็นการสร้างพระพุทธรูปที่แกะสลักด้วยไม้แก่นจันทร์เป็นครั้งแรก ซึ่งมีใจความว่า “เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จขึ้นไปจำพรรษา แสดงธรรมโปรดพระพุทธรูปมารดาในเทวนิภพ ณ พระแท่นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์

พูน ปณ จิต ชเว

ภาพประกอบ 9 พระพุทธรูปไม้

ที่มา: (ชอบ ดีสวนโคก และประภัสสร โคตะมะ 2545: ออนไลน์)

สมาคมสถาปนิกสยาม (2567) ได้กล่าวถึงความหมายของ “การผังเมือง” ไว้ว่า มีความแตกต่างจากความหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับเดิม คือ เป็นการกล่าวถึงผังเมืองในระดับต่างๆ ไม่เพียงเฉพาะผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ และมีการระบุวัตถุประสงค์ของการผังเมืองในด้านต่างๆ โดยเพิ่มวัตถุประสงค์เรื่อง การคมนาคมและการขนส่ง การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดินนอกจากนี้ มีบทนิยามที่เพิ่มขึ้น เช่น “การพัฒนาเมือง” “ผังน้ำ” เป็นต้น ประเภทของผังเมือง 3 ประเภท นอกเหนือจาก ผังเมืองรวม และ ผังเมืองเฉพาะ ซึ่งเป็นผังสำหรับกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเภทของผังเมืองที่เพิ่มขึ้นได้แก่ ผังนโยบายระดับประเทศ ผังนโยบายระดับภาค และผังนโยบายระดับจังหวัด ซึ่งเป็นผังนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยผังนโยบายระดับจังหวัดจะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับผังนโยบายระดับภาค ส่วนการวางแผนและจัดทำผังนโยบายระดับภาคจะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับผังนโยบายระดับประเทศ

รองหานาม (2567) ได้กล่าวถึงเรื่องราวของวิวัฒนาการการผังเมืองของประเทศไทยไว้ว่า แหล่งที่ตั้งชุมชนโบราณของไทยในระยะแรก มักจะตั้งอยู่บนที่ราบ ได้หุบเขาที่มีแหล่งน้ำและทรัพยากรต่างๆ โดยสมบูรณ์ ชุมชนจะกระจุกตัวกันเป็นกลุ่มๆ เป็นชุมชนเล็กๆ โดยมีชุมชนศูนย์กลางที่มีเจ้า อยู่บริเวณศูนย์กลางของชุมชนเล็กๆ โดยเจ้าทำหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการคนและที่ดินสำหรับการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว และปล่อยให้หมู่บ้านต่างๆ บริหารจัดการที่ดินโดยชาวบ้าน การ

จัดการโดยเจ้าเป็นผู้กำกับทำการจัดสรรที่ดินให้สอดคล้องกับจำนวนคนและความต้องการทางด้านอาหาร มีการจัดทำระบบชลประทาน การทำฝาย เพื่อปลูกข้าว เมื่อชุมชนขยายตัวมากขึ้นเจ้าจึงมีบทบาทในการปกครองมากขึ้นเช่นกัน แต่ดินแดนแบบประเทศไทยที่มีภูมิศาสตร์เอื้อต่อความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติมากกว่าการดำรงอยู่ของมนุษย์ ทำให้ประชากรในแถบนี้เบาบางเมื่อเปรียบเทียบกับอารยธรรมโดยรอบ ซึ่งต่อมาสมัยอยุธยาตอนต้นที่มีความรุ่งเรือง ดินแดนสยามจึงได้รับอารยธรรมจากทุกสารทิศเข้ามาสู่ศูนย์กลางอาณาจักร ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมก่อให้เกิดความหลากหลายที่นำมาสู่ความรุ่งเรืองอย่างมาก ในระยะต่อมาเมื่อชุมชนขยายตัวมากขึ้น การแบ่งชนชั้นในสังคมจึงเกิดขึ้น คนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อนมักปรับเปลี่ยนระดับฐานะเป็นกลุ่มบุคคลชั้นนำ เนื่องจากมีอภิสิทธิ์เหนือที่ดินจำนวน มาก อีกทั้งผู้ที่เข้ามาภายหลังอาจสามารถเข้าถึงที่ดินได้ในฐานะผู้พึ่งพาเจ้าของที่ดินซึ่งไม่ได้ครอบครองโดยสิทธิ์ขาด เว้นแต่จะมีการมอบให้ ทั้งนี้การจัดสรรที่ดินทำกินดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับควบคุมดูแลโดยคณะเจ้า

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ มีสาระสำคัญดังนี้

โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา (2565) ได้เรียบเรียงหลักทัศนธาตุ ดังนี้

เส้น (Line) เป็นสิ่งที่มีผลต่อการรับรู้ เพราะทำให้เกิดความรู้สึกต่ออารมณ์และจิตใจของมนุษย์ เส้นเป็นพื้นฐานสำคัญของศิลปะทุกแขนง ใช้ร่างภาพเพื่อถ่ายทอดสิ่งที่เห็นและสิ่งที่คิดจินตนาการให้ปรากฏเป็นรูปภาพ การนำจุดหลาย ๆ จุดมาเรียงต่อกันไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเป็นทางยาว หรือสิ่งที่เกิดจากการขีด ขีด เขียน ลาก ให้เกิดเป็นริ้วรอย

- เส้นนอน ให้ความรู้สึกกว้างขวาง เจริญสงบ นิ่ง ราบเรียบ ผ่อนคลายสบายตา
- เส้นตั้ง ให้ความรู้สึกสูงส่ง มั่นคง แข็งแรง รุ่งเรือง
- เส้นเฉียง ให้ความรู้สึกไม่มั่นคง เคลื่อนไหว รวดเร็ว แปรปรวน
- เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกอ่อนไหว สุภาพอ่อนโยน สบาย นุ่มนวล เย้ายวน
- เส้นโค้งกันหอย ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว การคลี่คลาย ขยายตัว มึนงง
- เส้นซิกแซกหรือเส้นฟันปลา ให้ความรู้สึกรุนแรง กระแทกเป็นห้วง ๆ ตื่นเต้น

สับสนุนววย และการขัดแย้ง

- เส้นประ ให้ความรู้สึกไม่ต่อเนื่อง ไม่มั่นคง ไม่แน่นอน

ผลสร้างสรรค์ผลงานได้นำเส้นแนวนอน เส้นโค้ง มาใช้ในผลงานโดยเส้นแนวนอนที่ใช้ เพื่อสื่อถึงความรู้สึกเยียบ สงบ ให้เกิดความรู้สึกเชื่อ รู้สึกศรัทธา

รูปร่างและรูปทรง รูปร่าง (Shape) หมายถึง เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ คน สัตว์ และ พืช มีลักษณะเป็น 2 มิติ มีความกว้าง และความยาว

รูปร่าง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- รูปร่างธรรมชาติ (Natural Shape) หมายถึง รูปร่างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น คน สัตว์ และพืช เป็นต้น
- รูปร่างเรขาคณิต (Geometrical Shape) หมายถึง รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมีโครงสร้างแน่นอน เช่น รูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม และรูปวงกลม เป็นต้น
- รูปร่างอิสระ (Free Shape) หมายถึง รูปร่างที่เกิดขึ้นตามความต้องการของผู้สร้างสรรค์ ให้ความรู้สึกที่เป็นเสรี ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนของตัวเอง เป็นไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เช่น รูปร่างของหยดน้ำ เมฆ และควัน เป็นต้น

รูปทรง (Form) หมายถึง โครงสร้างทั้งหมดของวัตถุที่ปรากฏแก่สายตาในลักษณะ 3 มิติ คือมีทั้งส่วนกว้าง ส่วนยาว ส่วนหนาหรือลึก คือ จะให้ความรู้สึกเป็นแท่ง มีเนื้อที่ภายใน มีปริมาตร และมีน้ำหนัก

สรุป ผลสร้างสรรค์ผลงานได้นำเอารูปร่างรูปทรงธรรมชาติ และรูปร่างรูปทรงอิสระ มาใช้ในงาน เช่น รูปทรงของ พระพุทธรูป รูปทรงของใบโพธิ์ และสัตว์ต่างๆ

สี (Colour) หมายถึง สิ่งที่ปรากฏอยู่ทั่วไปรอบ ๆ ตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นสีที่เกิดขึ้นเองในธรรมชาติ หรือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น สีทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างมากมาย เช่น ทำให้รู้สึกสดใส ร่าเริง ตื่นเต้น หม่นหมอง หรือเศร้าซึมได้ เป็นต้น

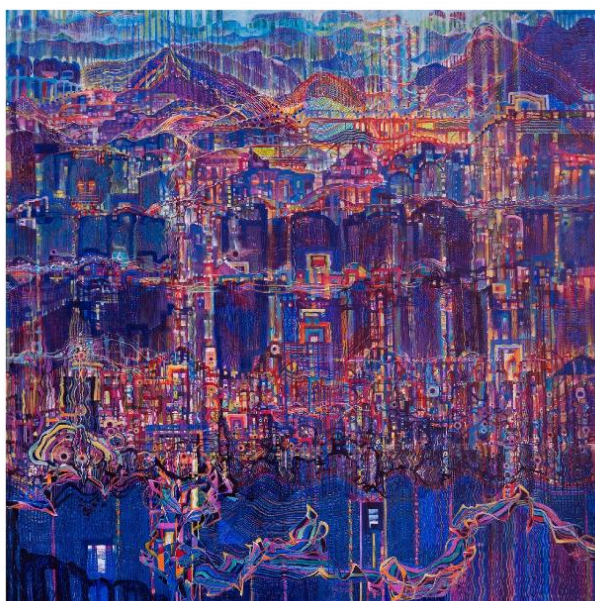
ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ใช้สีจากธรรมชาติหรือสีจากวัสดุต่างๆในการสร้างสรรค์ผลงาน พื้นผิว (Texture) หมายถึง พื้นผิวของวัตถุต่าง ๆ ที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น พื้นผิวของวัตถุที่ต่างกัน ย่อมให้ความรู้สึกที่ต่างกันอย่าง

ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ใช้วัสดุที่เป็นดินในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อที่จะแสดงออกทางความรู้สึกผ่านพื้นผิวจริงของพื้นดิน

งานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง

1. ผลงานสร้างสรรค์ของศักชัย อุทธิโท เป็นผลงานจิตรกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองอันมีลุ่มแม่น้ำเป็นตัวเชื่อม การสืบสาน อนุรักษ์ และพัฒนาขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีของชนเผ่าพันธุ์จนเกิดความเจริญรุ่งเรือง ผลงานสร้างสรรค์โดยใช้ทัศนธาตุ การทับซ้อนของเส้น สี บรรยากาศ มาถ่ายทอดประสาน รอยเรียงเป็นดังโครงสร้างวัฒนธรรมอันประกอบด้วยสายน้ำ แหล่งเศรษฐกิจ ที่พักอาศัย และธรรมชาติ ซึ่งเป็นการดำรงวิถีชีวิตของสังคมด้วยความสงบสุขและดีงาม

สรุป ผลงานสร้างสรรค์ได้นำเอาแนวคิดของศิลปินมาต่อยอดพัฒนาในเรื่องราวของการพัฒนาขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีของชนเผ่าพันธุ์จนเกิดความเจริญรุ่งเรือง ได้นำเอาแนวคิดนี้มาพัฒนาปรับปรุงในงานของผู้สร้างสรรค์ในเรื่องราวของความเจริญรุ่งเรืองในแง่อารยธรรมในชุมชนบ้านเกิดของตนเอง

ภาพประกอบ 10

ผลงานสร้างสรรค์ของศักชัย อุทธิโท

ชื่อผลงาน เมือง

ขนาด กว้าง 180 สูง 180 เซนติเมตร

เทคนิค จิตรกรรม

ที่มา (UOB, 2566: ออนไลน์)

2. ผลงานสร้างสรรค์ของนิพนธ์ โอพารนิเวศน์ ต้องการถ่ายทอดผลงาน เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสถานที่ที่สร้างกายและแนวความคิด เขาตีความภาพของเมืองแห่งนี้ใหม่ ด้วยการรวบรวมแผนที่ของเมืองอิโรซิมาในช่วงเวลาก่อนและหลังเหตุการณ์การทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ ก่อนจะตัดเจาะแผนที่ทั้งสองในท่อกว้างออก เหลือไว้เฉพาะเส้นถนนกับแม่น้ำ แล้วใช้เป็นแม่แบบลายฉลุเพื่อโรยแป้งเด็กลงในช่องว่างที่ถูกเจาะ ให้ผงแป้งลงไปแทนที่พื้นที่ที่ถูกเจาะออก บนฉากที่ทำจากผ้าและโครงสร้างไม้ แล้วทำซ้ำๆ จนเต็มพื้นที่ โดยเชื่อมต่อแผนที่แต่ละส่วนด้วยเส้นถนนกับแม่น้ำ จนเกิดเป็นแผนที่ใหม่ที่มีโครงสร้างจากแม่แบบของแผนที่เดิม รวบรวมเป็นการสร้างแผนที่นิรนามในจินตนาการที่มีกลิ่นหอม แต่เปราะบาง หากสัมผัสก็จะสูญสลายหายไปทันที ผลงานชิ้นนี้ไม่ต่างอะไรกับการสำรวจเมืองอิโรซิมาในอีกมิติที่ทับซ้อนกันทั้งในเชิง

สรุป ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาผลงานสร้างสรรค์เกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิคของศิลปินและได้นำเอารูปแบบการใช้แผนที่ของเมืองนั้น ๆ ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับงานของตนเองมาสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพประกอบ 11 ผลงานสร้างสรรค์ของนิพนธ์ โอพารนิเวศน์

ชื่อผลงาน คิมิงาโยะ

เทคนิค การฉลุลาย โรยแป้ง

ที่มา : (ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2567 : ออนไลน์)

3. ผลงานสร้างสรรค์ของเดือนฉายผู้ชนะ ภูประเสริฐ ศิลปินต้องการถ่ายทอดถึงความตึงเครียดและความยืดหยุ่นอันเป็นผลมาจากความเปราะบางของธรรมชาติของมนุษย์และโลกธรรมชาติของเรา เมื่อเราเผชิญกับปัญหาในชีวิต ความกดดันอาจทำให้เราร้องและพับ เช่นเดียวกับพื้นผิวโลก ภายใต้ความกดดัน

สรุป ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคของศิลปินในเรื่องของการทำให้ดินแตก ปะได้ นำเอาเทคนิคนี้มาใช้ในผลงานของตนเอง เพื่อทำให้ผลงานเกิดความรู้สึกถึงพลังของความเจริญ และการขยายแตกของเป็นเส้นและเกิดเป็นรูปแผนที่

ภาพประกอบ 12

ผลงานสร้างสรรค์ของเดือนฉายผู้ชนะ ภูประเสริฐ
ขนาด กว้าง 77 สูง 64 เซนติเมตร
เทคนิค ดินเหนียว กาว สีน้ำมัน
ที่มา : (ATTA Gallery, 2566)

4. ผลงานสร้างสรรค์ของกนกวรรณ กาวิชัย ได้นำเสนอถึงคุณค่าของการดำรงชีวิตของเกษตรกรเพื่อการดำรงชีวิต อันที่เป็นเพียงความหวังเดียวที่ใช้ในการเลี้ยงชีพ จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ความเป็นอยู่อย่างพอเพียงในสังคมชนบท จากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เอื้อต่อการเพาะปลูก ดินที่อุดมไปด้วยแร่ธาตุ น้ำที่อุดมสมบูรณ์ ผลผลิตที่ออกงามด้วยภูมิปัญญาที่มีธรรมชาติเป็นดังครู เรียนรู้การใช้ชีวิตจากธรรมชาติ สร้างวงจรในการดำรงชีวิต ทำให้เกิดความสงบสุข ความมั่นคงในชีวิต เกิดวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

สรุป ผลงานสร้างสรรค์ได้ศึกษาถึงแนวคิดของศิลปินเกี่ยวกับเรื่องของภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย มีการเพาะปลูก มีดินที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุ เป็นการสร้างวงจรชีวิตในการดำรงชีวิตให้เกิดความสุข ผู้สร้างสรรค์จึงนำหลักแนวคิดนี้มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสื่อถึงคุณค่าของแผ่นดิน ที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความสุข

ภาพประกอบ 13 ผลงานสร้างสรรค์ของกนกวรรณ กาวิชัย

ขนาด กว้าง 110 สูง 80 เซนติเมตร

เทคนิค แม่พิมพ์แกะไม้

ที่มา : (กนกวรรณ กาวิชัย, 2566)

5. ผลงานสร้างสรรค์ของบุญทัน เชษฐสุราษฎร์ ศิลปินได้ใช้แปลงผืนนาเป็นสถานที่จัดแสดง ใช้ดินสี 3 สี คือ ดินสีดำ ดินสีแดง และดินสีเหลือง ซึ่งได้มาจากภาคอีสาน นำมาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นรูปร่างของครอบครัวชาวนาและภาพวิถีชีวิตอื่นๆ แล้วปล่อยให้ดินแห้ง ทำให้ภาพครอบครัวที่ดูเกาะกลุ่มรวมกันเมื่อดินเริ่มแห้งและแตกกระแหง เกิดเป็นร่องรอยแห่งความทุกข์ยาก ความพลัดพราก และความล่มสลาย นำไปสู่เนื้อหาแห่งความสลดหดหู่ดูสิ้นหวัง กลมกลืนกับบรรยากาศความแห้งแล้งของผืนนา ผลงานชุดนี้จึงเป็นเหมือนศิลปะแห่งฤดูกาลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องบนแผ่นดินที่แห้งแล้งของชาวนาอีสาน

สรุป ผลงานสร้างสรรค์ได้ศึกษาในเรื่องของเทคนิค วิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน และสีของดินที่สื่อความหมายในผลงาน ผลงานสร้างสรรค์จึงนำเอาเทคนิควิธีการ การเลือกสีของดินเพื่อสื่อถึงอารมณ์ของผลงานมาใช้ในการงานของตนเอง มีการใช้สีของดิน และเนื้อดินจริงๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพประกอบ 14 ผลงานสร้างสรรค์ของบุญทัน เชษฐสุราษฎร์

ขนาด กว้าง 320 สูง 180 เซนติเมตร

เทคนิค จิตรกรรมผสม

ที่มา : (บุญทัน เชษฐสุราษฎร์, 2566)

สรุปกรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงาน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาศิลปกรรมของศิลปินเพื่อนำมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ พัฒนาสร้างสรรค์ผลงานทั้งในด้านเรื่องราว รูปแบบ เทคนิค และวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดผลงานที่สร้างสรรค์ และมีพัฒนาการที่รวดเร็วขึ้น เป็นแนวทางในการค้นคว้าเอกลักษณ์ที่เป็นแนวทางส่วนตัวในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ในรูปแบบแนวคิดด้านคุณค่าของแผ่นดิน ได้รับอิทธิพลจากผลงานศิลปกรรมของศิลปิน 5 ท่าน ที่มีอิทธิพลต่อผลงานศิลปกรรมของตนเอง อิทธิพลทางเนื้อหา เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลต่อลุ่มแม่น้ำเป็นตัวเชื่อม และพัฒนาขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีของชนเผ่า จนเกิดความเจริญรุ่งเรือง ทางด้านรูปทรงและเทคนิค ได้รับอิทธิพลของ นิพนธ์ โอฟารนิเวศน์ เป็นรูปแบบการการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นแผนที่เมือง โดยมีเทคนิควิธีการฉลุลายเพื่อโรยแป้งให้เกิดเป็นแผนที่ ทางด้านวัสดุและเทคนิคการทำให้ดินแตก ได้รับอิทธิพลมาจาก เตือนฉายผู้ชนะ ภูประเสริฐ และ บุญทัน เชษฐสุราษฎร์ จากการที่ได้ศึกษาผลงานทั้ง 5 ศิลปิน ที่มาเป็นแนวทางด้านเรื่องราว ด้านรูปทรง และด้านเทคนิค ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคจิตรกรรมผสม เพื่อสื่อถึงคุณค่าของแผ่นดิน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการสร้างสรรค์

วิทยานิพนธ์การสร้างสรรค์ผลงานเรื่อง แผ่นดิน มีวิธีดำเนินการสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
2. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูล

ช่วงแรกของการรวบรวมข้อมูลผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากภาพถ่ายทางดาวเทียม แผนที่มุมสูง สเก็ตภาพร่างผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อได้รูปแบบที่ต้องการแล้วผู้สร้างสรรค์จึงได้ศึกษาลักษณะผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง เช่น บุญทัน เซขฐสุราษฎร์ กนกวรรณ กาวิชัย เตือนฉายผู้ชนะ ภูประเสริฐ นิพันธ์ โอฬารนิเวศน์ ศักชัย อุทธิโท เป็นต้น เนื่องจากลักษณะผลงานของศิลปินดังกล่าวมานี้ มีการใช้ และรูปแบบของการใช้เส้นและสีเป็นหลักในการถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะ และเมื่อได้เทคนิคและรูปแบบลักษณะของผลงานที่เป็นแรงบันดาลใจแล้วผู้สร้างสรรค์ ได้นำอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการถ่ายทอดออกมา โดยการศึกษา รูปแบบจากแผนที่ภาพถ่ายมุมสูงในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้สร้างสรรค์เพื่อแสดงถึงความรู้สึกและอารมณ์ของผู้สร้างสรรค์โดยตรง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์แนวเรื่อง (Analysis of theme)

ต้องการถ่ายทอดถึงเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ อารยธรรม และวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของคนในแต่ละพื้นที่นั้นๆ แต่ละที่แต่ละแห่งล้วนมีคุณค่าในการดำรงชีวิต จึงได้นำเสนอเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินนี้ผ่านรูปทรงของผังเมือง ภาพถ่ายทางอากาศ และมีการใช้หลักการของทัศนธาตุมาจัดองค์ประกอบ เพื่อสื่อถึงความรู้สึกของคุณค่าที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ มีความเจริญรุ่งเรือง จนกลายเป็นอารยธรรมมาจนถึงปัจจุบัน โดยวิธีการสร้างสรรค์ ผ่านเทคนิคสื่อผสม

2.2 การวิเคราะห์รูปทรงสัญลักษณ์ (Analysis of form symbols)

ผลงานชิ้นนี้ได้ใช้รูปทรงลักษณะของแผนที่ในจังหวัดบ้านเกิดของตนเอง และแผนที่ของเมืองเก่าในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยการใช้เส้นเป็นองค์ประกอบหลักในการจัดวางรูปผลงาน ให้เกิดเป็นช่องๆ และใช้สีที่แตกต่างกันในแต่ละช่อง โดยการใช้เทคนิคสื่อผสม คือใช้ดิน และผงปูนผสมกาวในการสร้างสรรค์ผลงาน

2.3 การวิเคราะห์เทคนิคกลวิธี (Analysis of techniques)

ผลงานชิ้นนี้ได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อสื่อความหมายถึงคุณค่าของแผ่นดินที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ เป็นอารยธรรมของแต่ละที่แต่ละแห่ง มีการดำรงชีวิตตามวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงเรียกว่าแอ่งอารยธรรม นำเอาดินมาผสมกาวและใช้วิธีการเท ราดลงบนเฟรมตามรูปแบบของแผนที่ มีการบีบอัดดินให้เกิดระนาบ พื้นผิว ให้เกิดความรู้สึกลื่นไหวของดิน

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

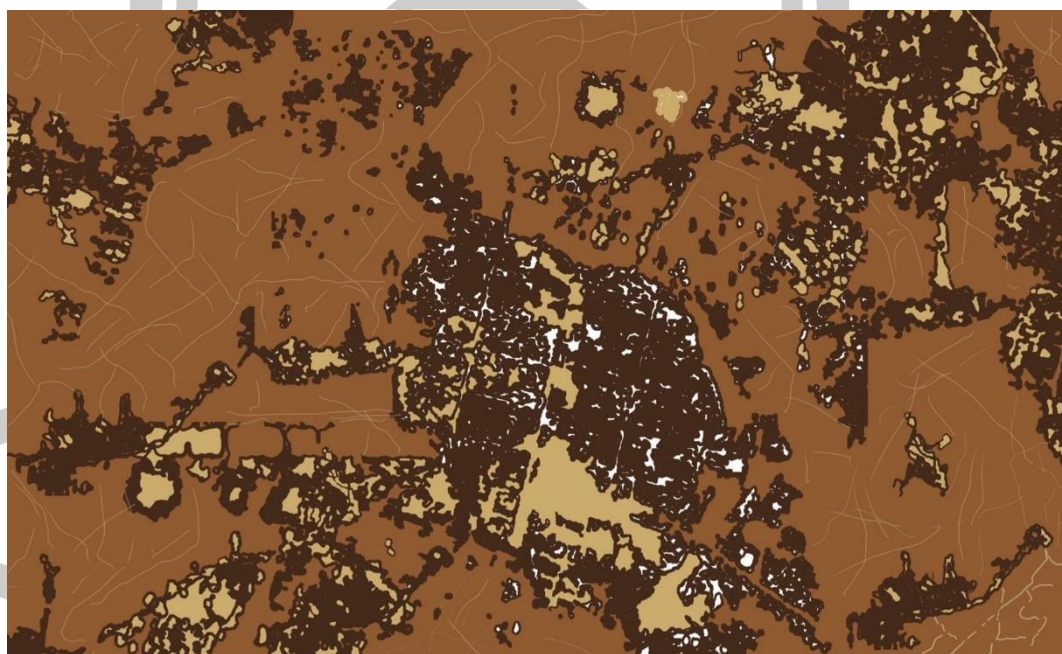
1. การทำภาพร่าง/แบบจำลอง

เป็นกระบวนการทำภาพร่าง ด้วยวิธีการวาดจากเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ มีการใช้เส้นรูปทรงต่างๆ เพื่อสื่อความหมาย เช่น การใช้เส้นเพื่อสร้างเป็นแผนผังเมือง การจัดวางรูปผลงาน ให้เกิดเป็นช่องๆ และใช้สีที่แตกต่างกันในแต่ละช่อง เพื่อสื่อความหมายถึงคุณค่าของแผ่นดินที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ เป็นอารยธรรมของแต่ละที่แต่ละแห่ง มีการดำรงชีวิตตามวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงเรียกว่าแอ่งอารยธรรม

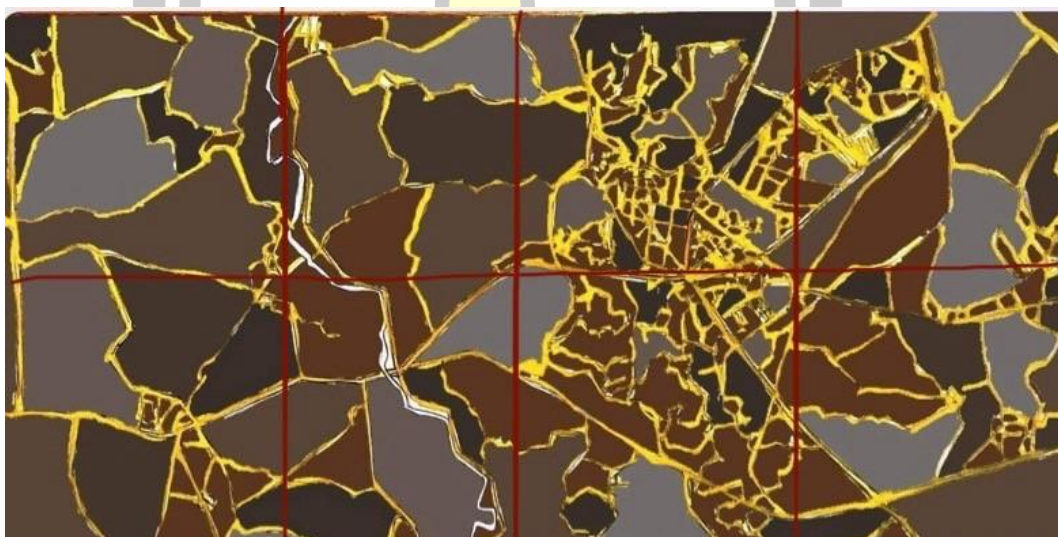
ภาพประกอบ 15 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 1

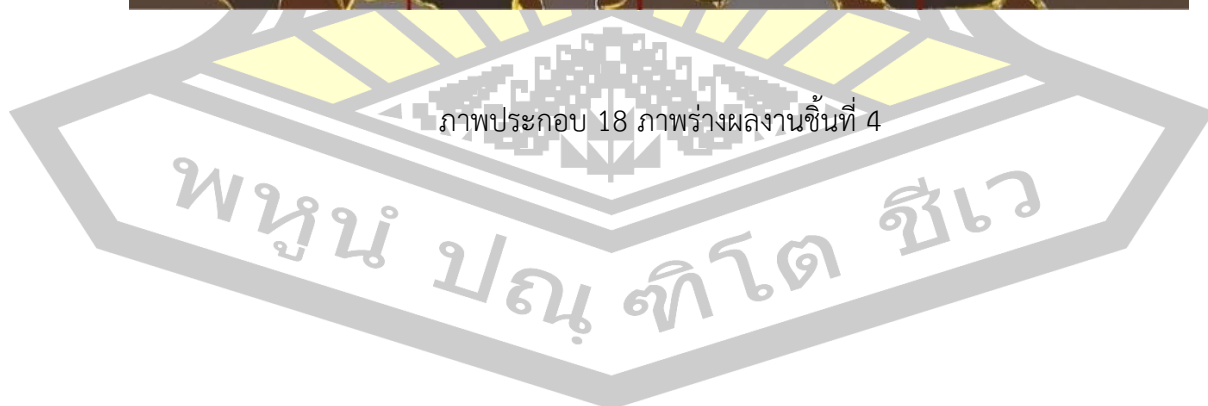
ภาพประกอบ 16 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 2

ภาพประกอบ 17 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 3

ภาพประกอบ 18 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 4

2. การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์

การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ จะมีเฟรมที่ใช้สำหรับทำชิ้นงาน และมีดินที่เป็นวัสดุหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน ผลสร้างสรรค์ผลงานได้นำดินมาทำเพื่อให้วัสดุสื่อความหมายของคุณค่าของดิน

ภาพประกอบ 19 ไม้เฟรม

ภาพประกอบ 20 ดินสีต่างๆ

ภาพประกอบ 21 กาว

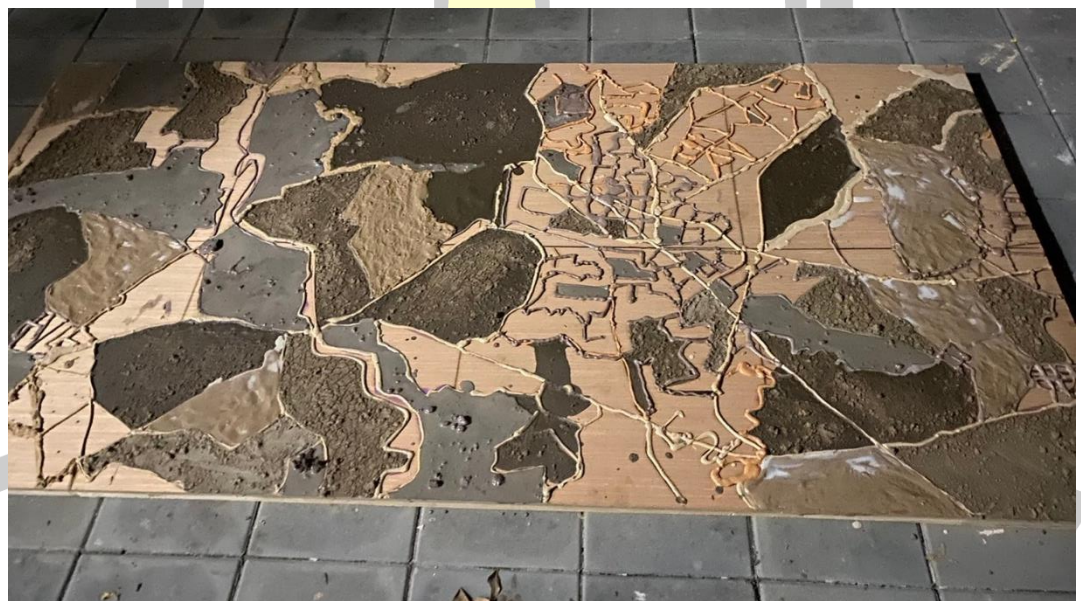
3. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานของผู้สร้างสรรค์ได้เริ่มขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเริ่มจากการทำภาพร่าง หลังจากนั้น นำภาพร่างไปขยายเป็นงานชิ้นใหญ่ โดยทำลงบนเฟรมไม้อัด มีขั้นตอนการร่างภาพก่อนลงดิน โดยใช้ดินผสมกาวแล้วค่อยๆลงลงไปทีละชั้น จนถึงขั้นสุดท้ายเพื่อรอให้ดินแห้งแล้วเก็บรายละเอียดเพื่อให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์

พูน ปณ ทัต ชีเว

ภาพประกอบ 22 ขั้นตอนการร่างภาพและลงดิน

ภาพประกอบ 23 ขั้นตอนการลงดิน

ภาพประกอบ 24 ขั้นตอนการลงดินระดับสุดท้าย

ภาพประกอบ 25 ขั้นตอนการเก็บรายละเอียด

บทที่ 4

ผลงานสร้างสรรค์

วิทยานิพนธ์การสร้างสรรค์ เรื่อง แผ่นดิน ผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการตามกระบวนการสร้างสรรค์ตามลำดับ จนเสร็จสิ้นกระบวนการ จากนั้นนำมาสู่การวิเคราะห์ผลงานและเขียนเอกสารประกอบการสร้างสรรค์ เพื่อนำเสนอผลงานสร้างสรรค์แบบพรรณนาวิเคราะห์ มีภาพประกอบเพื่อให้เห็นถึงสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์
2. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์

เป็นการนำเสนอภาพผลงานชุดเสนอหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 4 ชั้น โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลงานชุดที่ 1

1.1 แนวคิดของการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เพื่อยกนำเสนอเรื่องราวของผืนดินในพื้นที่ภาคอีสาน ที่บ่งบอกถึงคุณค่าของผืนดินที่มีมายาวนาน ผ่านการเปลี่ยนแปลงของการเวลาที่มีความสวยงามของลักษณะเส้นของแผนที่ จึงนำเอาภาพถ่ายมุมสูงของแผนที่ ที่มีลักษณะเป็นเส้นของแผนที่ต่างๆมาสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงคุณค่าและความงามของผืนดิน

1.2 รูปทรง ผลงานทั้ง 2 ชิ้นนี้ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคสื่อผสม มีการจัดองค์ประกอบภาพ โดยใช้เส้นเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ดินเป็นตัววัสดุหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสื่อถึงคุณค่าของผืนดิน

1.3 ผลการสร้างสรรค์ ผลงานทั้ง 2 ชิ้นนี้ ได้สื่อความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกถึงความ เป็นแผ่นดิน ที่มีคุณค่า ไม่ว่าเวลาจะเปลี่ยนแปลงไปนานแค่ไหน แต่คุณค่าของผืนดินก็ยังอยู่

ภาพประกอบ 26 ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1 ชั้นที่ 1
ชื่อผลงาน แผนที่ 1
ขนาด กว้าง 120 สูง 80 เซนติเมตร
เทคนิค จิตรกรรมผสม

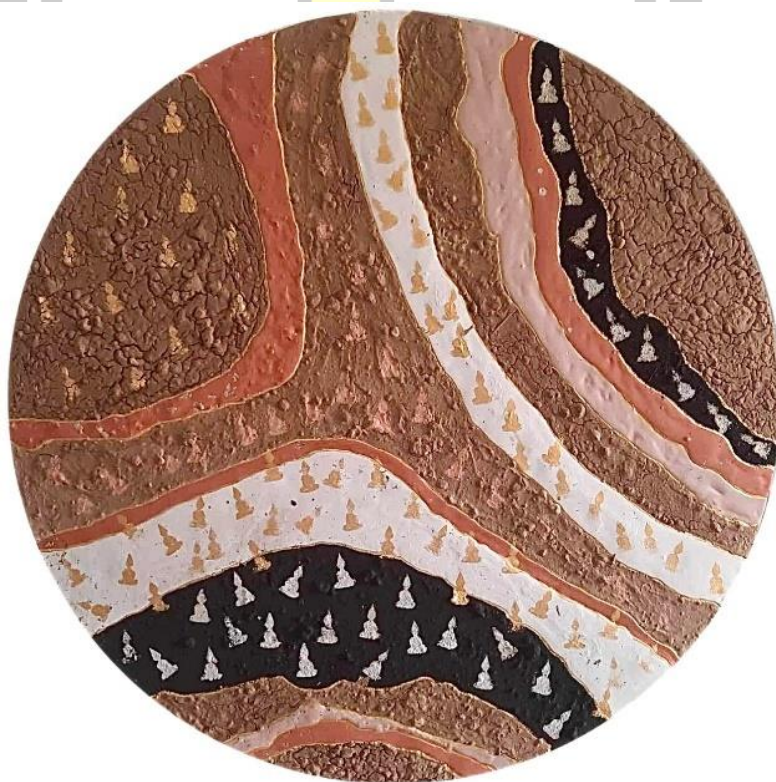
ภาพประกอบ 27 ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1 ชั้นที่ 2
ชื่อผลงาน แผนที่ 2
ขนาด กว้าง 120 สูง 80 เซนติเมตร
เทคนิค จิตรกรรมผสม

2. ผลงานชุดที่ 2

2.1 แนวคิด ผลงานทั้ง 2 ชิ้นนี้เพื่อนำเสนอเรื่องราวคุณค่าแผ่นดินที่ก่อให้เกิดอารยธรรม แผ่นดินแห่งความดีงาม มีการทับถมอารยธรรมจากรุ่นสู่รุ่น รวมไปถึงการนำดินมาสร้างเป็นความเชื่อ ความศรัทธา และความดีงาม เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงคำว่าแผ่นดินของความดีงาม

2.2 รูปทรง ผลงานทั้ง 2 ชิ้นนี้ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคสื่อผสม มีการจัดองค์ประกอบภาพเป็นรูปวงกลม โดยใช้เส้นเป็นองค์ประกอบหลัก และมีรูปทรงพระพุทธรูป และใช้ดินเป็นตัววัสดุหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสื่อถึงความเชื่อ ความสมศรัทธา และคุณค่าของแผ่นดิน

2.3 ผลการสร้างสรรค์ ผลงานทั้ง 2 ชิ้นนี้ ได้สื่อความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกถึง ความเชื่อ ความศรัทธา ความดีงาม และความเป็นแผ่นดินที่มีคุณค่า

ภาพประกอบ 28 ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชิ้นที่ 1

ชื่อผลงาน แผ่นดินแห่งความดีงาม 1

ขนาด กว้าง 120 สูง 120 เซนติเมตร

เทคนิค จิตรกรรมผสม

ภาพประกอบ 29

ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน ผืนดินแห่งความตึงาม 2

ขนาด กว้าง 120 สูง 120 เซนติเมตร

เทคนิค จิตรกรรมผสม

พูน ภาณุ จิตโต ชีวะ

3. ผลงานชิ้นที่ 3

3.1 แนวคิด เรื่องราวคุณค่าแผ่นดินที่ก่อเกิดอารยธรรม แผ่นดินแห่งความดีงาม มีการทับถมอารยธรรมจากรุ่นสู่รุ่น รวมไปถึงการนำดินมาสร้างเป็นความเชื่อ ความศรัทธา และความดีงาม เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงคำว่าแผ่นดินของความดีงาม

3.2 รูปทรง ผลงานชิ้นนี้ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคสื่อผสม มีการจัดองค์ประกอบภาพโดยใช้รูปทรงของพระพุทธรูป ใบโพธิ์ สัตว์ต่างๆ และใช้เส้นเป็นองค์ประกอบหลัก ใช้ดินเป็นตัววัสดุหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสื่อถึงความเชื่อ ความสมศรัทธา และคุณค่าของผืนดิน

3.3 ผลการสร้างสรรค์ ผลงานชิ้นนี้ ได้สื่อความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกถึง ความเชื่อ ความศรัทธา ความดีงาม และความเป็นแผ่นดินที่มีคุณค่า

ภาพประกอบ 30 ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 3

ชื่อผลงาน พลังแห่งแผ่นดิน

ขนาด กว้าง 240 สูง 180 เซนติเมตร

เทคนิค จิตรกรรมผสม

4. ผลงานชิ้นที่ 4

4.1 แนวคิด เรื่องราวคุณค่าแผ่นดินที่ก่อเกิดอารยธรรม แผ่นดินแห่งความดีงาม มีการพัฒนาอารยธรรมจากรุ่นสู่รุ่น รวมไปถึงการนำดินมาสร้างเป็นความเชื่อ ความศรัทธา และความดีงาม เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงคำว่าแผ่นดินของความดีงาม

4.2 รูปทรง ผลงานชิ้นนี้ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคสื่อผสม มีการจัดองค์ประกอบภาพโดยใช้รูปทรงของพระพุทธรูป และใช้เส้นเป็นองค์ประกอบหลัก ใช้ดินเป็นตัววัสดุหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสื่อถึงความเชื่อ ความสมศรัทธา และคุณค่าของผืนดิน

4.3 ผลการสร้างสรรค์ ผลงานชิ้นนี้ ได้สื่อความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกถึง ความเชื่อ ความศรัทธา ความดีงาม และความเป็นแผ่นดินที่มีคุณค่า

ภาพประกอบ 31 ผลงานเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 4

ชื่อผลงาน พลังแห่งแผ่นดิน

ขนาด กว้าง 200 สูง 120 เซนติเมตร

เทคนิค จิตกรรมผสม

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

1. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

1.1 แนวคิดเฉพาะชิ้นงาน คือ ผู้สร้างสรรค์ต้องการนำเสนอถึงเรื่องราว แผนที่ ร่องรอยของถิ่นกำเนิดของผู้สร้างสรรค์ ที่มีความสุข มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย โดยผ่านรูปแบบของแผนที่จังหวัดภูมิลำเนาของผู้สร้างสรรค์ผลงาน จึงได้นำเสนอเรื่องราวชีวิตผ่านรูปทรงของแผนที่ เพื่อสื่อถึงความสุขของวิถีชีวิต ความเป็นทอง ความรุ่งเรือง และความอุดมสมบูรณ์

1.2 รูปทรง เป็นการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคสื่อผสม มีการจัดองค์ประกอบภาพ โดยใช้เส้นเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ดินเป็นตัววัสดุหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสื่อถึงคุณค่าของแผ่นดิน

1.3 การสื่อความหมาย ผลงานชิ้นนี้ ได้สื่อความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกถึง ความสุขในรูปแบบของวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ความรุ่งเรืองของแผ่นดิน

ภาพประกอบ 32 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ชื่อผลงาน แผ่นดิน
ขนาด กว้าง 240 ยาว (ลึก) 120 เซนติเมตร
เทคนิค จิตกรรมผสม

2. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

2.1 แนวคิดเฉพาะชิ้นงาน คือ ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการถ่ายทอดถึงเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ อารยธรรม และวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของคนในแต่ละพื้นที่นั้นๆ แต่ละที่แต่ละแห่งล้วนมีคุณค่าในการดำรงชีวิต จึงได้นำเสนอเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินนี้ผ่านรูปทรงของผังเมือง ภาพถ่ายทางอากาศ และมีการใช้หลักการของทัศนธาตุมาจัดองค์ประกอบ เพื่อสื่อถึงความรู้สึกของคุณค่าที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ จนกลายเป็นอารยธรรมมาจนถึงปัจจุบัน โดยวิธีการสร้างสรรค์ ผ่านเทคนิคสื่อผสม

2.2 รูปทรง ผลงานชิ้นนี้ได้ใช้รูปทรงลักษณะของแผนที่ของจังหวัดบุรีรัมย์ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยการใช้เส้นเป็นองค์ประกอบหลักในการจัดวางรูปผลงาน ให้เกิดเป็นช่องๆ และใช้สีที่แตกต่างกันในแต่ละช่อง โดยการใช้เทคนิคสื่อผสม คือใช้ดิน และผงปูนผสมขาวในการสร้างสรรค์ผลงาน

2.3 การสื่อความหมาย ผลงานชิ้นนี้ได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อสื่อความหมายถึงคุณค่าของแผ่นดินที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ เป็นอารยธรรมของแต่ละที่แต่ละแห่ง มีการดำรงชีวิตตามวัฒนธรรมที่ต่างกันไป จึงเรียกว่าแอ่งอารยธรรม

2.4 พัฒนาการ ได้พัฒนาผลงานชิ้นนี้ โดยการนำเอาแผนที่มาจัดวางนอกเหนือจากกรอบสี่เหลี่ยม ให้เกิดเป็นรูปทรงของแผนที่จังหวัดนั้นๆ ทำให้เกิดความอิสระ

ภาพประกอบ 33

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน แอ่งอารยธรรม

ขนาด กว้าง 240 ยาว (ลึก) 80 เซนติเมตร

เทคนิค จิตรกรรมผสม

3. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

3.1 แนวคิดเฉพาะชิ้นงาน คือ ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการถ่ายทอดถึงเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินที่มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเวลานาน มีการเปลี่ยนแปลงของด้านของพื้นดิน สีดิน รูปแบบของแผนที่ ร่วมไปรูปแบบของการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นสมบัติอันมีค่า จนกลายเป็นอารยธรรมและวัฒนธรรมของมนุษย์ในการใช้ชีวิต จึงได้นำเสนอเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินนี้ที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเลื่อนรอยไปตามเวลา ผ่านรูปทรง และเส้น ให้เกิดความรู้สึกของการไหลของสายน้ำ หรือเคลื่อนของดิน ที่มีการไหลรวมกันและมีการไหลแยกออกจากกันตามกาลเวลา เปรียบเสมือนชีวิตของมนุษย์ที่มีพัฒนาการ และมีวัฒนธรรมในการใช้ชีวิตมาจนถึงปัจจุบัน โดยวิธีการสร้างสรรค์ ผ่านเทคนิคสื่อผสม

3.2 รูปทรง ผลงานชิ้นนี้ได้ใช้รูปทรงลักษณะของเส้นที่มีความรู้สึก เลื่อนไหล ผสม ผสาน เข้าหา หรือแยกออกจากกัน มาจัดวางให้เกิดความรู้สึกไม่หยุดนิ่ง โดยการใช้เทคนิคสื่อผสม คือใช้ดิน และผงปูนผสมขาวในการสร้างสรรค์ผลงาน

3.3 การสื่อความหมาย ถึงคุณค่าของแผ่นดินที่มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเวลานาน มีการเปลี่ยนแปลงของด้านของพื้นดิน สีดิน รูปแบบของแผนที่ ร่วมไปรูปแบบของการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นสมบัติอันมีค่า จนกลายเป็นอารยธรรม และวัฒนธรรมของมนุษย์ในการใช้ชีวิต

3.4 พัฒนาการ โดยการพัฒนารูปทรงให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวมากขึ้น และมีการใช้วัสดุจากธรรมชาติ คือใช้ดิน และสีของเนื้อดินจริงๆ มาสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้เกิดความรู้สึกของความแผ่นดินโดยตรง

ภาพประกอบ 34 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน เลื่อนรอย

ขนาด กว้าง 300 ยาว (ลึก) 120 เซนติเมตร

เทคนิค จิตกรรมผสม

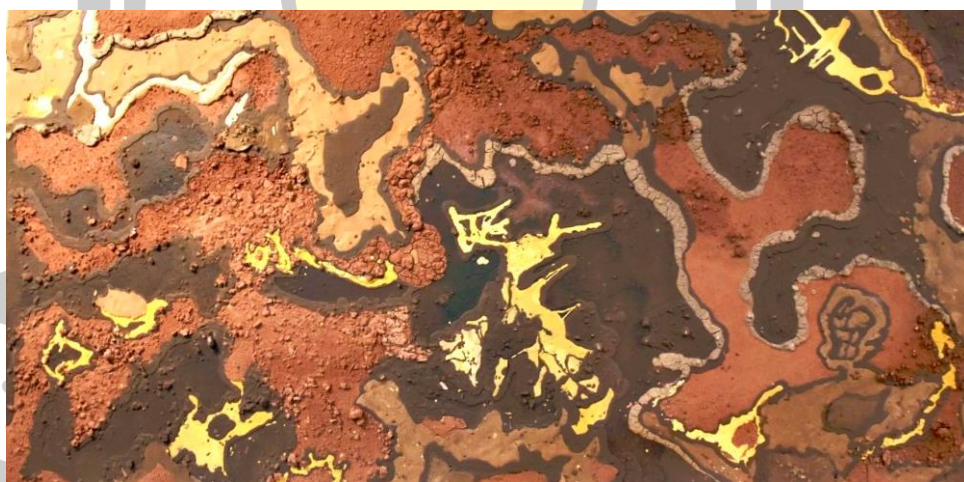
4. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

4.1 แนวคิดเฉพาะชิ้นงาน แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานคือ ต้องการถ่ายทอดถึงเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ และคุณค่าทางปัญญาในการสร้างผังเมืองในรูปแบบคูน้ำคันดินของชาวบ้าน จึงได้นำเสนอเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินนี้ผ่านรูปทรงของผังเมืองภาพถ่ายทางอากาศ ที่เป็นพื้นที่ของจังหวัดที่มีเรื่องราวอารยธรรม ประวัติประวัติศาสตร์ที่ค้นพบวัตถุโบราณนั้นๆ ผ่านเทคนิคสื่อผสม

4.2 รูปทรง ผลงานชิ้นนี้ได้ใช้รูปทรงลักษณะของภาพถ่ายทางอากาศ ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ คล้ายแผนที่โบราณ ใช้รูปทรงอิสระมากกว่าการใช้เส้น โดยการใช้เทคนิคสื่อผสม คือใช้ดินอย่างเดียวยเป็นหลัก แต่จะเป็นดินที่มีสีที่แตกต่างกันออกไปในการสร้างสรรค์ผลงาน

4.3 การสื่อความหมาย คุณค่าของแผ่นดินนี้ผ่านรูปทรงของผังเมือง ภาพถ่ายทางอากาศที่เป็นพื้นที่ของจังหวัดที่มีเรื่องราวอารยธรรม ประวัติประวัติศาสตร์ที่ค้นพบวัตถุโบราณนั้นๆ เป็นเมืองโบราณวัตถุและร่องรอยโบราณสถานที่ค้นพบ ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อดิน ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเคลือบสีขาวไข่ และพบอิฐเก่า พระพุทธรูปสำริด ซึ่งวัตถุที่ค้นพบล้วนเป็นวัตถุที่เกิดจากดิน

4.4 พัฒนาการ โดยการพัฒนาเทคนิค วิธีการใช้ดินให้เกิดชั้นดินที่มีความหนาแน่นหลายชั้นมากขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกของความแผ่นดินโดยตรง

ภาพประกอบ 35 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน คุณค่าในดิน

ขนาด กว้าง 240 ยาว (ลึก) 120 เซนติเมตร

เทคนิค จิตกรรมผสม

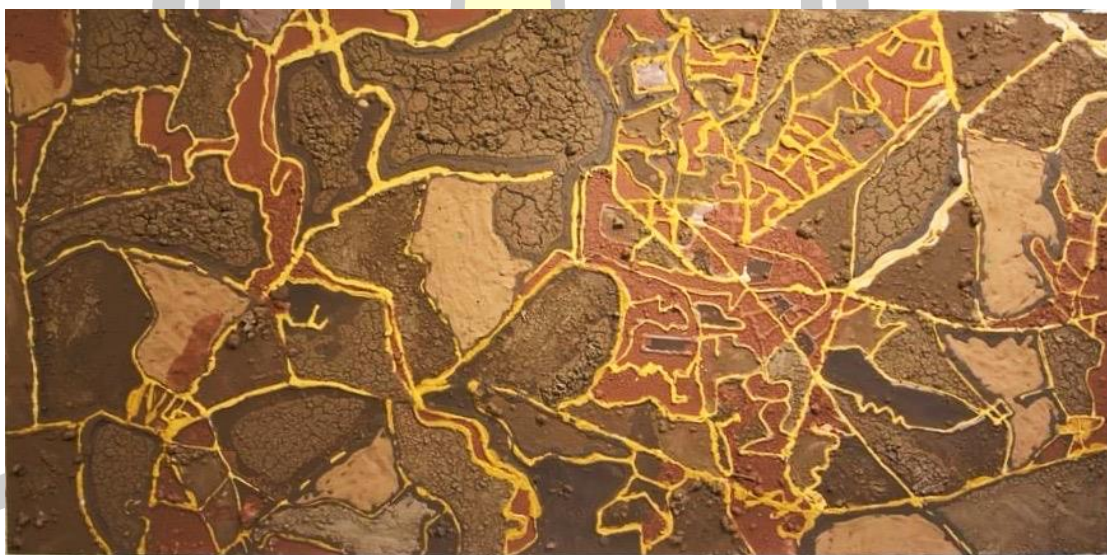
5. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

5.1 แนวคิดเฉพาะชิ้นงาน แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานคือ ต้องการถ่ายทอดถึงเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ และคุณค่าทางปัญญาในการสร้างผังเมืองในรูปแบบคูน้ำคันดินของชาวบ้าน จึงได้นำเสนอเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินนี้ผ่านรูปทรงของผังเมือง ภาพถ่ายทางอากาศ ผ่านเทคนิคสื่อผสม

5.2 รูปทรง ผลงานชิ้นนี้ได้ใช้รูปทรงลักษณะของภาพถ่ายทางอากาศ ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ ใช้เส้นในการจัดองค์ประกอบ โดยการใช้เทคนิคสื่อผสม คือใช้ดินอย่างเดียวยเป็นหลัก แต่จะเป็นดินที่มีสีที่แตกต่างกันออกไปในการสร้างสรรค์ผลงาน

5.3 การสื่อความหมาย คุณค่าของแผ่นดินนี้ผ่านรูปทรงของผังเมือง ภาพถ่ายทางอากาศที่เป็นพื้นที่ของจังหวัดที่มีเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินที่มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ และคุณค่าทางปัญญาในการสร้างผังเมืองในรูปแบบคูน้ำคันดินของชาวบ้าน

5.4 พัฒนาการ โดยการพัฒนาเทคนิค วิธีการใช้ดินให้เกิดชั้นดินที่มีความหนาแน่นหลายชั้นมากขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกของความแผ่นดินโดยตรง

ภาพประกอบ 36

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน คูน้ำคันดิน

ขนาด กว้าง 240 ยาว (ลึก) 120 เซนติเมตร

เทคนิค จิตรกรรมผสม

โดยสรุปแล้วผลงานชุดนี้ต้องการนำเสนอเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินที่มีร่องรอยของอารยธรรม มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ และคุณค่าทางปัญญาในการสร้างผังเมืองในรูปแบบคูน้ำคันดินของชาวบ้าน ซึ่งเป็นสมบัติอันมีค่า จนกลายเป็นอารยธรรม และวัฒนธรรมของมนุษย์ในการใช้ชีวิตล้วนมีคุณค่าในการดำรงชีวิต เป็นพื้นที่ที่ก่อกำเนิดชีวิต มีพัฒนาการ มีการดำรงอยู่เกิดการพัฒนา จนเกิดเป็นแบบแผน เป็นภูมิปัญญา ก่อให้เกิดวัฒนธรรม ความเจริญรุ่งเรือง เป็นวัฒนธรรมที่ไม่เป็นวัตถุ และสิ่งที่เป็นวัตถุ ต่อจากนั้นมีการพัฒนาให้กลายเป็นวัฒนธรรม เช่น ผังเมือง แหล่งน้ำ ที่อยู่อาศัย มีแผนที่ มีขอบเขต ในแผนที่นั้นจะประกอบไปด้วยชีวิตคน สิ่งทั้งหลายนั้นล้วนเกิดขึ้นจากแผ่นดินและผืนแผ่นดิน ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงได้นำเสนอเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินนี้ผ่านรูปทรงของผังเมือง ภาพถ่ายทางอากาศ และมีการใช้หลักการของทัศนธาตุมาจัดองค์ประกอบ เพื่อสื่อถึงความรู้สึกของคุณค่าที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ จนกลายเป็นอารยธรรมมาจนถึงปัจจุบัน โดยวิธีการสร้างสรรค์ ผ่านเทคนิคสื่อผสม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์การสร้างสรรค์ผลงานเรื่อง แผ่นดิน มีจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ สรุปผล การสร้างสรรค์ การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์

1. เพื่อศึกษาเรื่องราวของแผ่นดิน อารยธรรม สารและคุณค่าของแผ่นดิน
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคจิตรกรรมผสม และนำเสนอเกี่ยวกับคุณค่าของแผ่นดิน

สรุปผล

วิทยานิพนธ์เรื่อง แผ่นดินสามารถสรุปผลการศึกษาและการสร้างสรรค์ได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินที่มีร่องรอยของอารยธรรม มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ และคุณค่าทางปัญญาในการสร้างผังเมืองในรูปแบบคูน้ำคันดินของชาวบ้าน ซึ่งเป็นสมบัติอันมีค่า จนกลายเป็นอารยธรรม และวัฒนธรรมของมนุษย์ในการใช้ชีวิตล้วนมีคุณค่าในการดำรงชีวิต เป็นพื้นที่ที่ก่อกำเนิดชีวิต มีพัฒนาการ มีการดำรงอยู่เกิดการพัฒนา จนเกิดเป็นแบบแผน เป็นภูมิปัญญา ก่อให้เกิดวัฒนธรรม ความเจริญรุ่งเรือง เป็นวัฒนธรรมที่ไม่เป็นวัตถุ และสิ่งที่เป็นวัตถุ ต่อจากนั้นมีการพัฒนาให้กลายเป็นวัฒนธรรม เช่น ผังเมือง แหล่งน้ำ ที่อยู่อาศัย มีแผนที่ มีขอบเขต ในแผนที่นั้นจะประกอบไปด้วยชีวิตคน สิ่งทั้งหลายนั้นล้วนเกิดขึ้นจากแผ่นดินและผืนแผ่นดิน

2. ผลการสร้างสรรค์

ในวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงานในหัวข้อ แผ่นดิน โดยสร้างสรรค์ผลงานจำนวน 5 ชิ้น ได้แรงบันดาลใจมาจากแผนที่ ผังเมืองและพื้นดิน มีความหมายด้านคุณค่าของแผ่นดิน มีสัญลักษณ์แห่งอารยธรรมที่ค่อย ๆ เติบโต งอกงามและอุดมสมบูรณ์ โดยได้นำดินมาสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อแสดงออกถึงคุณค่าทั้งในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญา การใช้ลักษณะของเส้นแผนที่ สีของดิน ลักษณะพื้นผิวของดิน ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อก่อให้เกิดอารมณ์ สะเทือนใจ เกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่สื่อถึงคุณค่าของแผ่นดินที่มีลักษณะเฉพาะตนของผู้สร้างสรรค์ผลงาน

อภิปรายผล

วิทยานิพนธ์การสร้างสรรค์ผลงานเรื่อง แผ่นดิน จากข้อสรุปผลการสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์นำมาอภิปรายผลตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลการสร้างสรรค์ เป็นผลงานเพื่อเผยแพร่และนำเสนอเรื่องราวคุณค่าของแผ่นดินนี้ผ่านรูปทรงของผังเมือง ภาพถ่ายทางอากาศ และมีการใช้หลักการของทัศนธาตุมาจัดองค์ประกอบเพื่อสื่อถึงความรู้สึกของคุณค่าที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ จนกลายเป็นอารยธรรมมาจนถึงปัจจุบัน โดยวิธีการสร้างสรรค์ ผ่านเทคนิคสื่อผสม

- แบบอย่างของงานศิลปะ (Styles of Art) ผลงานเป็นลักษณะของเทคนิคสื่อประสมที่ใช้วัสดุดินและสีของดินในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของนามธรรมโดยใช้หลักการคิดมาจากงานที่มี ความเป็นเนื้อสัมผัสของวัสดุ ที่เป็นดิน มีความทับซ้อนของชั้นดินเป็นชั้นๆ และมีผิวสัมผัสของความแตกของดินที่เป็นร่องรอย เพื่อเป็นจุดเด่นของผลงาน โดยมีการนำมาผสมผสานกับงานศิลปะ

- การใช้ทัศนธาตุ และการจัดองค์ประกอบศิลป์เป็นการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยมีความงามของทัศนธาตุการใช้เส้นและรูปทรงอิสระในการจัดวางมีการใช้สีจากสีของธรรมชาติในโทนสีน้ำตาลและลักษณะพื้นผิวของตัวงานโดยใช้หลักการจัดภาพ ในรูปแบบของภาพถ่ายทางอากาศ ด้วยวิธีการใช้เส้นเส้นและสีเป็นหลักจนทำให้เกิดความสมดุลและเป็นเอกภาพ

- การสื่อความหมายและสาระในผลงาน คือ คุณค่าของแผ่นดินที่มีร่องรอยของอารยธรรม มีสมบัติเป็นวัตถุโบราณ และคุณค่าทางปัญญาในการสร้างผังเมืองในรูปแบบคูน้ำคันดินของชาวบ้าน ซึ่งเป็นสมบัติอันมีค่า จนกลายเป็นอารยธรรม และวัฒนธรรมของมนุษย์ในการใช้ชีวิตล้วนมีคุณค่าในการดำรงชีวิต เป็นพื้นที่ที่ก่อกำเนิดชีวิต มีพัฒนาการ มีการดำรงอยู่เกิดการพัฒนา จนเกิด

เป็นแบบแผน เป็นภูมิปัญญา ก่อให้เกิดวัฒนธรรม ความเจริญรุ่งเรือง เป็นวัฒนธรรมที่ไม่เป็นวัตถุ และสิ่งที่เป็นวัตถุ

- การเร้าอารมณ์ความรู้สึก (Emotional) เป็นผลงานที่สื่อถึงคุณค่าของแผ่นดินที่มี ร่องรอยอารยธรรม มีภูมิปัญญาของการสร้างผังเมืองในรูปแบบโบราณคือครุฑน้ำคันดินของชาวบ้าน

- คุณค่าของผลงานด้านอื่น ๆ ความสำคัญของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอันเป็น กลไกหลักที่สำคัญของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการรับประกันการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ บทความ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย ร้อยตำรวจตรี พูลศักดิ์ เอกโรจนกุล

2. ข้อค้นพบ/ความรู้ใหม่

- ข้อค้นพบในด้านรูปแบบของสื่อผสม ที่มี การใช้ดินและกาวเป็นส่วนผสมทำให้เกิด ลักษณะพื้นผิวเป็นร่องรอยของการแตกร้าวของดิน เข้ามาอยู่ในผลงานทำให้ผลงานเกิดความน่าสนใจ และทำให้เกิดความรู้ความรู้สึกที่มีต่อผลงานและพื้นผิว

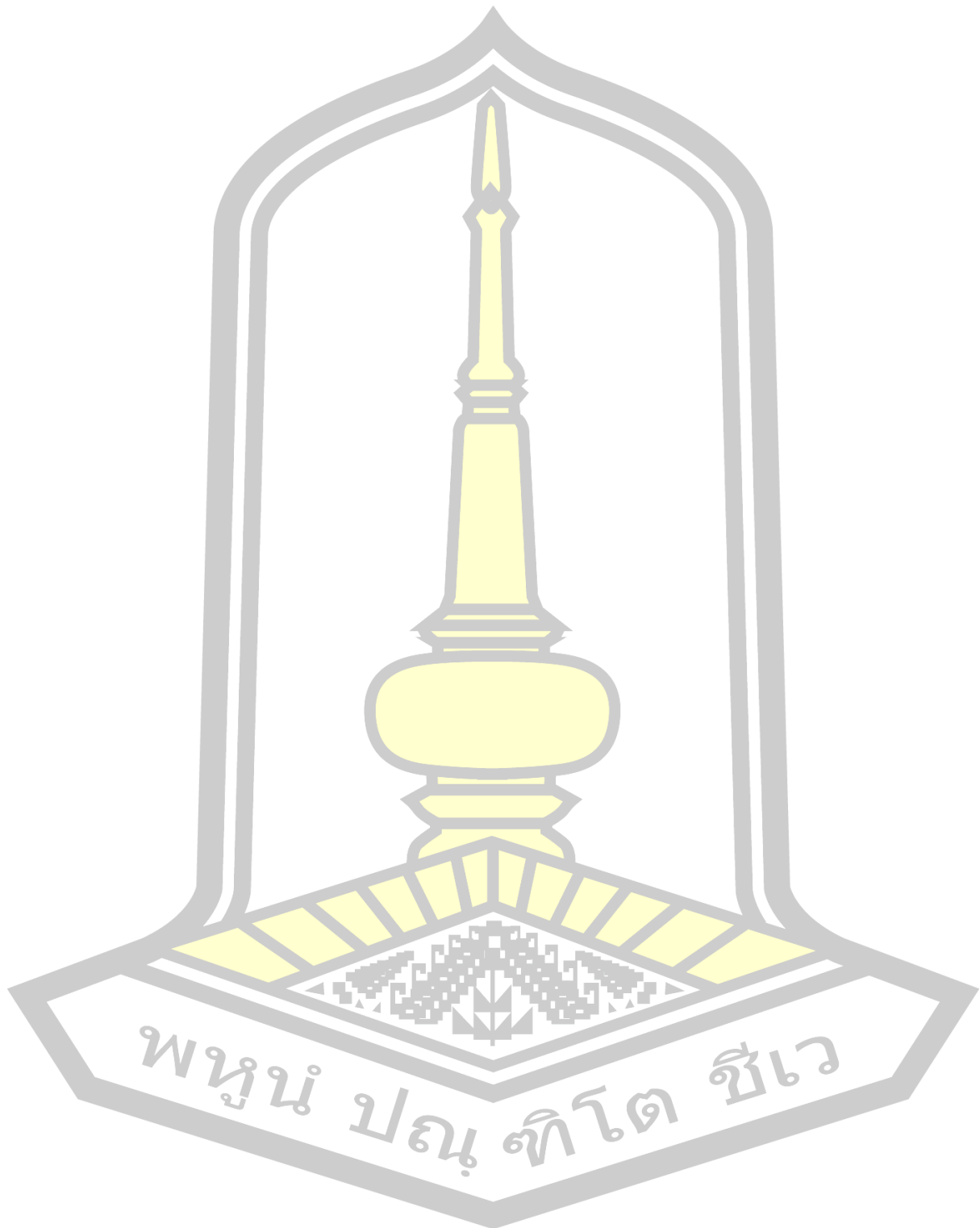
- การทำสีดินไม่มีอะไรซับซ้อน ทว่าต้องใช้เวลาในการเตรียมอยู่ไม่น้อย ดินบาง ก้อนมีขนาดใหญ่และแข็ง ต้องทุบด้วยค้อนปอนด์จนป่นกลายเป็นผง จากนั้นร่อนเศษทรายเศษหญ้า ออก เติมน้ำและกาวกระฉินลงไปเล็กน้อย ก็จะได้สีที่เหมาะสมสำหรับการวาดภาพ ในบ้านของเขายังเต็มไปด้วยถังบรรจุดินที่แช่น้ำ เมื่อนำดินมากรองด้วยตะแกรงหรือผ้าขาวบางแล้วก็สามารถนำมาใช้ได้เลย เหมาะสำหรับการลงสีที่เน้นการจุ่มสลับแปรง ส่วนภาพลายเส้นที่ต้องการความละเอียดสูง จะนำผง ดินมาบดในโถรงจนละเอียดเสียก่อน

- ความเป็นต้นแบบที่ต่างจากอื่นคือ ผลงานจะมีการใช้สีจากธรรมชาติคือสีดินในแต่ละพื้นที่ และในแต่ละพื้นที่นั้นจะมีลักษณะลักษณะของเนื้อดินและสีของดินที่ต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะ

แนวทางที่อาจนำไปต่อยอดผลงานศิลปะชิ้นอื่นๆ อาจจะมีการใช้รูปทรง และเส้นที่มากขึ้น และมีชั้นดินที่หนาขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกทับซ้อนของชั้นดิน ปัญหาของชิ้นงานอาจจะอยู่ที่ น้ำหนักที่มีความหนักไปมากเกินไป อาจจะมีการใช้วัสดุในการทำเฟรมให้แข็งแรง คงทนมากขึ้นเพื่อ สะดวกในการย้าย จะได้ไม่ทำให้ดินแตกหรือหลุด สุดท้ายผลงานชุดนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของผลงาน ในชิ้นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนกวรรณ กาวิชัย. (2548). *บันทึกบนแผ่นดิน*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/5719>

[สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 มีนาคม 2567].

_____. (2566). *บันทึกบนแผ่นดิน หมายเลข 4*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<http://www.rama9art.org/artisan/artdb/artists/home.php?p=profiles&name=Kano>

kwan Kawichai [สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 มีนาคม 2567].

กปร., ส. (2563). *จอมปราชญ์แห่งดิน*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://mrigadayavan.library.plus/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 มีนาคม 2567].

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2563). *ประโยชน์ของดิน*. ได้จาก:

[https://rmuti.ac.th/user/thanyaphak/Web%20EMR/Web%20IS%20Environment%](https://rmuti.ac.th/user/thanyaphak/Web%20EMR/Web%20IS%20Environment%20gr.3/page6_tem.htm)

[20gr.3/page6_tem.htm](https://rmuti.ac.th/user/thanyaphak/Web%20EMR/Web%20IS%20Environment%20gr.3/page6_tem.htm) [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 มีนาคม 2567].

กิตติศักดิ์ จันทร์ขามป้อม. (2558). *อนุสรณ์แห่งดิน*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://khoon.msu.ac.th> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 พฤษภาคม 2567].

ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. (2567). *คิมิงาโยะ*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

[https://www.gqthailand.com/culture/art-and-design/article/nipan-oranniwesna-](https://www.gqthailand.com/culture/art-and-design/article/nipan-oranniwesna-art-in-between-private-and-public)

[art-in-between-private-and-public](https://www.gqthailand.com/culture/art-and-design/article/nipan-oranniwesna-art-in-between-private-and-public) [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 พฤษภาคม 2567]

พิมพ์ดี, ณ. (2560). *ดิน*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://www.scimath.org/lesson-chemistry/item/7098-2017-06-04-03-20-42>

[สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 มีนาคม 2567].

วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2536). *มรดกพื้นบ้าน*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<http://www.ngwk.ac.th/ULIB//dublin.php?ID=1252> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 มีนาคม 2567]

สมาคมสถาปนิกสยาม. (2567). *การผังเมือง*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://asa.or.th/laws/news20191217/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 มีนาคม 2567].

สารนิพนธ์พุทธศาสตร์บัณฑิต. (2563). *ทัศนะความเชื่อชาวพุทธในสังคมไทย*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

tor/file_upload/20201225094448_17EE7B8C-2BE5-4ACD-B566-D59D4DAEC758.pdf

[สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 มีนาคม 2567].

_____. (2566). *ภาษาชนเผ่าเนือหยาบ*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://wikicomunity.sac.or.th/community/222> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 มีนาคม 2567].

อารีรัตน์. (2555). *คุณค่าของวิถีชีวิตในท้องถิ่นอีสาน*. ปรินญาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

(จิตรกรรม) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โคตะมะ. (2545). *พระพุทธรูปไม้พบได้ในทุกจังหวัดของภาคอีสานทั้ง 19 จังหวัด*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://cac.kku.ac.th/cac2021/1-14/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 มีนาคม 2567].

โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา. (2565). *หลักทัศนธาตุ*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://patdramaa111.srp.ac.th/องค์ประกอบทัศนธาตุ>

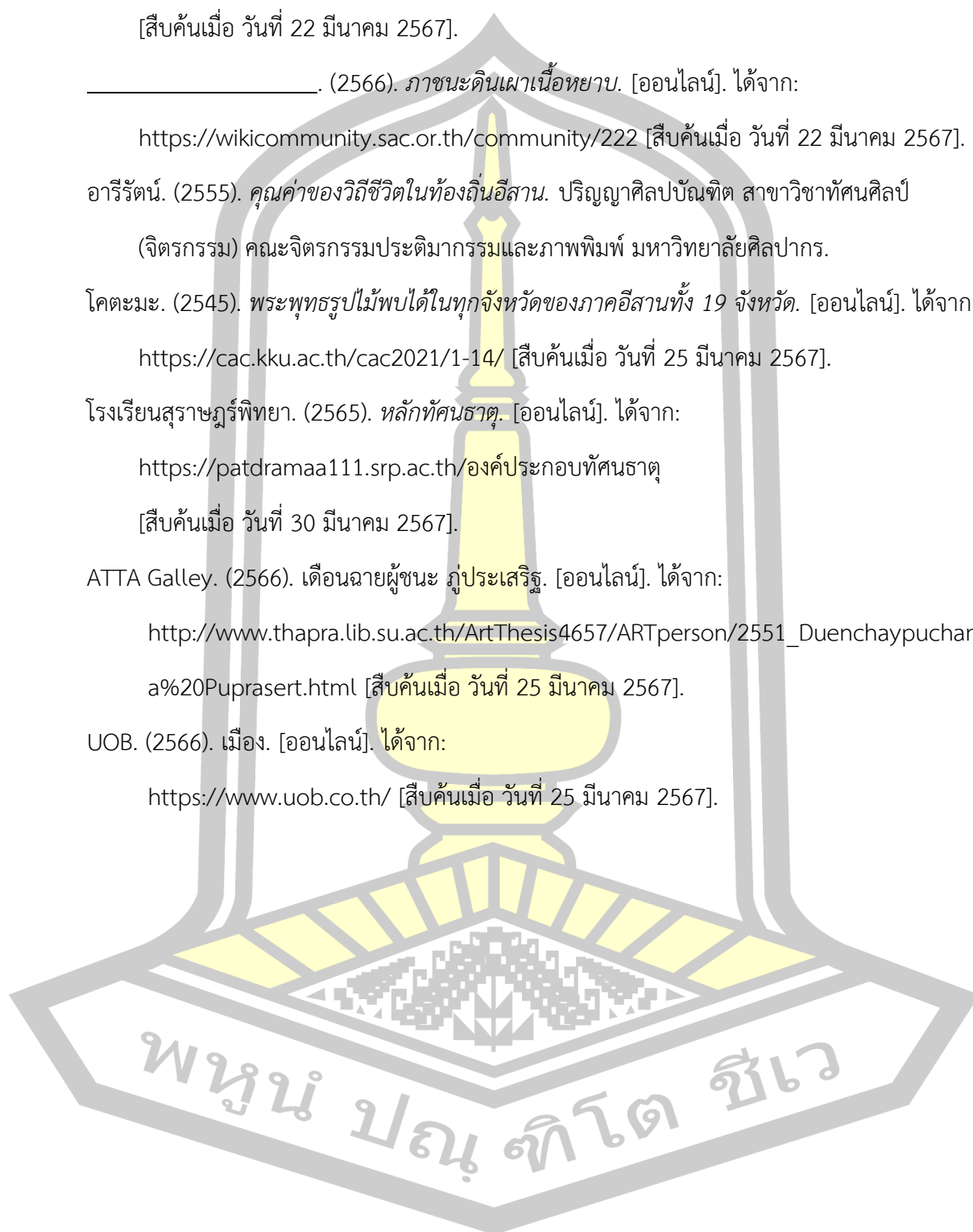
[สืบค้นเมื่อ วันที่ 30 มีนาคม 2567].

ATTA Galley. (2566). *เดือนฉายผู้ชนะ ภูประเสริฐ*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

http://www.thapra.lib.su.ac.th/ArtThesis4657/ARTperson/2551_Duenchaypuchana%20Puprasert.html [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 มีนาคม 2567].

UOB. (2566). *เมือง*. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<https://www.uob.co.th/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 มีนาคม 2567].

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	มนิล วงศ์จันทร์
วันเกิด	05 ส.ค. 2539
สถานที่เกิด	จังหวัดอำนาจเจริญ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 121 หมู่ที่ 4 ตำบลดงมะยาง อำเภอสิโลออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
ประวัติการศึกษา	2563 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 2567 ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัต ชีเว